

Kėdainių rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014 – 2020 m. planas

VšĮ Kauno regiono atliekų tvarkymo centras

Projekto informacija

Kėdainių rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014 – 2020 m. planas

2014 m. gegužės 16 d. sutartis Nr. 14-17

Užsakovo informacija

VšĮ Kauno regiono atliekų tvarkymo centras

Statybininkų g. 3-19, 50124 Kaunas

Tel.: +370 311267

El. p.: info@kaunorate.lt

Rengėjo informacija

UAB „Nacionalinių projektų rengimas“

Direktorė

Rūta Kastanauskienė

Viršuliškių skg. 34, Vilnius, LT-05132

Tel. (8 5) 210 74 88, 210 74 87

Mob. 8 655 34 843

El. p. ruta@npr.lt

Turinys

SAVOKOS	5
IVADAS	7
1. ESAMOS ATLIEKŲ TVARKYMO BŪKLĖS APŽVALGA	8
1.1. KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ, ANTRINIŲ ŽALIAVŲ SURINKIMO, TVARKYMO SISTEMŲ APIBŪDINIMAS IR ĮVERTINIMAS	8
1.1.1. MIŠRIŲ KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ SURINKIMAS IR TVARKYMAS	8
1.1.2. ANTRINIŲ ŽALIAVŲ SURINKIMAS IR TVARKYMAS	9
1.1.3. BIOLOGIŠKAI SKAIDŽIŲ ATLIEKŲ SURINKIMAS IR TVARKYMAS	10
1.1.4. SPECIFINIŲ ATLIEKŲ SURINKIMAS IR TVARKYMAS	11
1.1.5. SISTEMOS STIPRYBĖS, SILPNYBĖS, GALIMYBĖS IR GRĖSMĖS	12
1.2. INFORMACIJA APIE PAGRINDINES ATLIEKŲ SURINKIMO, RŪŠIAVIMO, APDOROJIMO ĮMONES IR ĮRENGINIUS, JŲ PAJĖGUMUS	13
1.2.1. ATLIEKŲ TVARKYMO ĮMONĖS KĖDAINIŲ RAJONE	13
1.2.2. ATLIEKŲ APDOROJIMAS	14
1.3. INFORMACIJA APIE KĖDAINIŲ SAVIVALDYBĖJE SUSIDARANČIŲ, NAUDOJAMŲ, ŠALINAMŲ, ĮVEŽAMŲ IR (AR) IMPORTUOJAMŲ, IŠVEŽAMŲ IR (AR) EKSPORTUOJAMŲ ATLIEKŲ KIEKIUS PAGAL ATLIEKŲ RŪŠIS	15
1.4. INFORMACIJA APIE ATLIEKŲ NAUDOJIMO IR ŠALINIMO ĮRENGINIŲ VIETOS PARINKIMO KRITERIJUS	17
1.4.1. ATLIEKŲ NAUDOJIMO IR ŠALINIMO ĮRENGINIŲ ĮRENGIMO VIETOS REGLAMENTAVIMAS	17
1.4.2. SENŲ SAVARTYŲ UŽDARYMAS KĖDAINIŲ RAJONE IR PRIEŽIŪRA PO UŽDARYMO	17
1.4.3. ATLIEKŲ ŠALINIMO ĮRENGINIŲ VIETOS PARINKIMAS	18
1.5. INFORMACIJA APIE ATLIEKŲ TVARKYMO PASLAUGŲ TEIKIMĄ GYVENTOJAMS, ĮMONĖMS IR JŲ POREIKIŲ TENKINIMĄ	18
1.5.1. GYVENTOJŲ SKAIČIUS IR BŪSTAI	18
1.5.2. KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TURĖTOJŲ (GYVENTOJŲ IR ĮMONIŲ) APTARNAVIMAS	19
1.6. PROBLEMINIŲ ATLIEKŲ SRAUTŲ ANALIZĖ IR TVARKYMO PRIEMONĖS	20
1.6.1. PROBLEMINIŲ ATLIEKŲ SRAUTŲ DETALIZACIJA IR TVARKYMO PRIEMONĖS	20
1.7. VIEŠŲJŲ IR PRIVAČIŲJŲ ASMENŲ, DALYVAUJANČIŲ ATLIEKŲ TVARKYME, ATSAKOMYBĖS PASKIRSTYMO APIBŪDINIMAS	22
1.8. VISUOMENĖS ŠVIETIMAS IR INFORMAVIMAS ATLIEKŲ TVARKYMO KLAUSIMAIS	23
1.9. KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ PREVENCIJA	24
1.10. VALSTYBINIAME STRATEGINIAME ATLIEKŲ TVARKYMO 2007 – 2013 METŲ PLANE NUSTATYTŲ UŽDUOČIŲ ĮGYVENDINIMO BŪKLĖ	25
2. KĖDAINIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS ATLIEKŲ TVARKYMO SISTEMOS PLĖTROS PRIEMONIŲ PLANAS 2014 – 2020 M.	27
3. ĮVERTINIMAS, KAIP ATLIEKŲ TVARKYMO PLANŲ ĮGYVENDINIMO PRIEMONĖS PADĖS PASIEKTI JUOSE NUSTATYTUS ATLIEKŲ TVARKYMO TIKSLUS IR UŽDAVINIUS ..	31
4. KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ SRAUTŲ SUSIDARYMO IR TVARKYMO ATEITYJE VERTINIMAS	33
4.1. KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ SRAUTŲ SUSIDARYMAS ATEITYJE	33
4.2. KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO ATEITYJE VERTINIMAS	34
4.2.1. MIŠRIOS KOMUNALINĖS ATLIEKOS	34
4.2.2. ANTRINĖS ŽALIAVOS (PAKUOTĖS IR PAKUOTĖS ATLIEKOS)	35
4.2.3. BIOLOGIŠKAI SKAIDŽIOS ATLIEKOS	35
4.2.4. KITOS ATSKIRAI SURENKAMOS KOMUNALINĖS ATLIEKOS	36
4.2.5. KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO GALIMYBĖS ATEITYJE	36

5.	PAGRĮSTA IR APIBRĖŽTA NUMATOMOS KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO SISTEMOS PLĖTRA.....	38
6.	PLANO ĮGYVENDINIMO VERTINIMO KRITERIJAI.....	39
7.	SAVIVALDYBĖS ATLIEKŲ TVARKYMO PLANO PARENGTUMO, FINANSINIO-EKONOMINIO PAGRĮSTUMO VERTINIMAS.....	41
7.1.	SAVIVALDYBĖS ATLIEKŲ TVARKYMO PLANO ĮGYVENDINIMO POVEIKIO ĮMOKŲ UŽ ATLIEKŲ TVARKYMĄ DYDŽIUI ĮVERTINIMAS.....	41
7.2.	ĮVERTINTAS FINANSAVIMO, INVESTICIJŲ POREIKIS, EKONOMINIŲ IR KITŲ PRIEMONIŲ NAUDINGUMAS IR TINKAMUMAS SPRENDŽIANT ATLIEKŲ TVARKYMO PROBLEMAS IR KURIANT PAJĖGUMUS JOMS TVARKYTI	44
	PRIEDŲ TURINYS	46

Antrinės žaliavos – tiesiogiai perdirbti tinkamos atliekos ir perdirbti tinkamos iš atliekų gautos medžiagos.

Atliekos – medžiaga ar daiktas, kurių turėtojas atsikrato, ketina ar privalo atsikratyti.

Atliekų priėmimo aikštelė (APA) arba atliekų priėmimo punktai (APP) – įrenginys, kuriame iš komunalinių atliekų turėtojų laikinai laikyti priimamos atskirai surinktos naudoti, apdoroti ir atskirai šalinti skirtos atliekos: antrinės žaliavos, didelių gabaritų atliekos, buityje susidarančios elektros ir elektroninės įrangos atliekos, padangos, žaliosios atliekos, statybos ir griovimo atliekos ir kuriame iš komunalinių atliekų turėtojų (fizinį asmenų) šios atliekos priimamos nemokamai.

Atliekų turėtojas – tai atliekų darytojas arba asmuo, turintis atliekų.

Atliekų tvarkytojas – įmonė, kuri surenka ir (ar) veža, ir (ar) naudoja, ir (ar) šalina atliekas, atlieka šių veiklų organizavimą ir stebėseną, šalinimo vietų vėlesnę priežiūrą. Prie atliekų tvarkytojų priskiriami prekyautojai atliekomis ar tarpininkai, vykdančys nurodytą veiklą.

Biologiškai skaidžios atliekos – bet kokios atliekos, kurios gali skaidytis ar būti suskaidytos aerobiniu ar anaerobiniu būdu, pavyzdžiui, maisto ir virtuvės, „žaliosios“ (šakų, lapų, žolės, sodų ir daržų atliekos), popieriaus ir kartono, medienos, natūralių audinių, taip pat nuotekų dumblas, biologiškai skaidžios gamybos atliekos.

Didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelė (DGASA) – buityje susidarančių didelių gabaritų atliekų (stambių buities apyvokos daiktų: senų baldų, langų, durų, dviračių, kilimų, radiatorių, automobilinių kėdučių, naudotų padangų, vežimėlių, talpų) ir kitokių buityje susidarančių komunalinių atliekų surinkimo (priėmimo) aikštelė.

Gamintojai ir importuotojai – vadovaujantis gamintojo atsakomybės principu, asmenys atsakingi už jų vidaus rinkai tiekiamų gaminių ir pakuočių poveikį aplinkai per visą būvio ciklą nuo gamybos iki saugaus atliekų sutvarkymo, įskaitant surinkimo, vežimo, perdirbimo, naudojimo ir šalinimo sistemos organizavimą ir (ar) finansavimą, nustatytų gaminių ir pakuočių atliekų tvarkymo užduočių vykdymą, informacijos apie gaminius, pakuotes ir jų atliekų tvarkymą teikimą šių gaminių naudotojams ir atliekų tvarkytojams, grąžinamų produktų ir juos panaudojus susidarančių atliekų priėmimą, tvarkymą ir finansinę atsakomybę už tokią veiklą.

Individualus konteineris – komunalinių atliekų surinkimo konteineris, kuriuo naudojasi vieno individualaus namo (ar jame esančio buto) gyventojai arba vienas juridinis asmuo (išskyrus bendrijas ir administratorius).

Kolektyvinis konteineris – komunalinių atliekų surinkimo konteineris, esantis konteinerių aikštelėje, kuriuo naudojasi daugiau negu vienas komunalinių atliekų turėtojas.

Komunalinės atliekos – buitinės (buityje susidarančios) atliekos ir kitokios atliekos, kurios savo pobūdžiu ar sudėtimi yra panašios į buitines atliekas.

Komunalinių atliekų tvarkymo paslauga – viešoji paslauga, apimanti komunalinių atliekų surinkimą, vežimą, naudojimą, šalinimą, šių veiklų organizavimą, stebėseną, šalinimo vietų vėlesnę priežiūrą.

Komunalinių atliekų tvarkymo sistema – organizacinių, techninių ir teisinių priemonių visuma, susijusi su savivaldybių funkcijų įgyvendinimu atliekų tvarkymo srityje.

Konteinerių aikštelė – nustatyta tvarka įrengta vieta komunalinių atliekų surinkimo konteineriams pastatyti. Konteinerių aikštele taip pat laikoma vieta, įrengta pastato viduje ar išorėje ant pastatui priklausančių konstrukcijų, neatsiejamai susijusių su pastatu, tačiau tokia aikštele galima naudotis tik tuomet, jei pastatui nėra įrengta kita, ne pastate esanti konteinerių aikštelė. Konteinerių aikštelėje kartu ar atskirai gali būti statomi kolektyviniai konteineriai, skirti mišrioms komunalinėms atliekoms ir antrinėms žaliavoms surinkti.

Leidimas – taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimas arba taršos leidimas, rengiami ir išduodami teisės aktų nustatyta tvarka.

Licencijuota organizacija – gamintojų ir importuotojų organizacija, turinti Aplinkos ministerijos ar jos įgaliotos institucijos išduotą licenciją, suteikiančią teisę organizuoti tam tikrų atliekų tvarkymą.

Mechaninio atliekų rūšiavimo įrenginys (MAR) – įrenginys skirtas mišrių komunalinių atliekų mechaniniam rūšiavimui.

Mechaninio biologinio atliekų apdorojimo įrenginys (MBA) - įrenginys skirtas mišrių komunalinių atliekų rūšiavimui, antrinių žaliavų atskyrimui ir biologiškai skaidžių atliekų apdorojimui.

Mišrios komunalinės atliekos – atliekų turėtojų neišrūšiuotos komunalinės atliekos.

Specifinės atliekos - iš komunalinių atliekų srauto atskirai surenkamos ir tvarkomos atliekos (antrinės žaliavos, didelių gabaritų atliekos, pavojingos buityje susidarančios atliekos, buityje susidarančios elektros ir elektroninės įrangos atliekos, panaudotos padangos ir kitos atskirai surenkamos atliekos).

Valstybinis atliekų tvarkymo planas (VATP) – LR Vyriausybės patvirtintas dokumentas, nustatantis strateginius atliekų tvarkymo tikslus ir uždavinius jiems įgyvendinti.

VšĮ Kauno regiono atliekų tvarkymo centras (Kauno RATC) – į komunalinių atliekų tvarkymo regioną įeinančių savivaldybių ir UAB „Kauno švara“ įsteigtas juridinis asmuo, savivaldybės (savivaldybių) pavedimu atliekantis komunalinių atliekų tvarkymo sistemos organizavimo funkcijas.

Kitos dokumente vartojamos, bet aukščiau neišskirtos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos galiojančiuose teisės aktuose reglamentuojančiuose komunalinių atliekų tvarkymą.

Kėdainių rajono savivaldybės atliekų tvarkymo planas 2014 - 2020 metams parengtas pagal:

- *Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymą*, patvirtintą 1998 m. birželio 16 d. Nr. VIII-787 (aktuali redakcija 2014 m. balandžio 30 d.);
- *Reikalavimų regioniniams ir savivaldybių atliekų tvarkymo planams* reikalavimus, patvirtintus Aplinkos ministro įsakymu Nr. D1-1004 2010 m. gruodžio 16 d. (naujausi pakeitimai atlikti 2014 m. lapkričio 25 d.);
- *Valstybinį atliekų tvarkymo 2014 - 2020 metų planą*, patvirtintą 2002 m. balandžio 12 d. Nr. 519 (aktuali redakcija 2014 m. birželio 1 d.);
- Kėdainių rajono savivaldybės, Kauno RATC, Aplinkos apsaugos agentūros pateiktus duomenis.

Kėdainių rajono savivaldybės atliekų tvarkymo planas – pagrindinis strateginio planavimo dokumentas, kuriuo remiantis Kėdainių rajono savivaldybės teritorijoje bus plėtojama ir įgyvendinama Kauno regioninė atliekų tvarkymo sistema.

Kėdainių rajono savivaldybės atliekų tvarkymo planą 2014-2020 m. sudaro šios pagrindinės dalys:

1. Esamos atliekų tvarkymo būklės apžvalga;
2. Kėdainių rajono savivaldybės atliekų tvarkymo sistemos plėtros priemonių planas 2014 – 2020 m.;
3. Įvertinimas, kaip atliekų tvarkymo planų įgyvendinimo priemonės padės pasiekti juose nustatytus atliekų tvarkymo tikslus ir uždavinius;
4. Komunalinių atliekų srautų susidarymo ir tvarkymo ateityje vertinimas;
5. Pagrįsta ir apibrėžta numatomos komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtra;
6. Plano įgyvendinimo vertinimo kriterijai;
7. Savivaldybės atliekų tvarkymo plano parengtumo, finansinio – ekonominio pagrįstumo vertinimas.

Kauno regione yra sukurta regioniniu principu veikianti atliekų tvarkymo sistema, kurios funkcijų vykdymą užtikrina VšĮ Kauno regiono atliekų tvarkymo centras (Kauno RATC). Už *Kėdainių rajono savivaldybės atliekų tvarkymo plano 2014 - 2020 m.* įgyvendinimą yra atsakinga Kėdainių rajono savivaldybė bei VšĮ Kauno regiono atliekų tvarkymo centras.

1. ESAMOS ATLIEKŲ TVARKYMO BŪKLĖS APŽVALGA

1.1. KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ, ANTRINIŲ ŽALIAVŲ SURINKIMO, TVARKYMO SISTEMŲ APIBŪDINIMAS IR ĮVERTINIMAS

Kėdainių rajono savivaldybėje komunalinių atliekų tvarkymas vykdomas pagal savivaldybės tarybos patvirtintas komunalinių atliekų tvarkymo taisykles (toliau – Atliekų tvarkymo taisyklės). Vadovaujantis Atliekų tvarkymo įstatymu ir patvirtintomis Atliekų tvarkymo taisyklėmis, savivaldybė organizuoja ir plėtoja komunalinių atliekų tvarkymo sistemą, būtiną jos teritorijoje susidarančioms komunalinėms atliekoms tvarkyti, užtikrina sistemos funkcionavimą. Komunalinių atliekų tvarkymo sistema organizuojama pagal principą „teršėjas moka“, tai reiškia, kad atliekų tvarkymo išlaidas apmoka pirminis atliekų darytojas arba dabartinis ar ankstesnis atliekų turėtojas pagal savivaldybės tarybos patvirtintą rinkliavą. Taip pat, taikant gamintojo atsakomybės principą, gamintojai ir importuotojai apmoka, jų vidaus rinkai tiekiamų elektros ir elektroninės įrangos, pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymą.

Komunalinių atliekų surinkimu ir sutvarkymu užsiima įmonė, su kuria savivaldybė yra pasirašiusi sutartį, kuri užtikrina atliekų surinkimą ir **sutvarkymą** savivaldybės teritorijoje.

Atskirų komunalinių atliekų srautų surinkimas savivaldybės teritorijoje vykdomas:

- Konteineriais;
- DGASA;
- Apvažiavimo būdu;
- Kitomis priemonėmis (papildančiomis sistemomis ir kt.).

Savivaldybės teritorijoje surinktos atliekos vežamos į Zabieliškio sąvartyno teritoriją, kurioje vyksta atliekų rūšiavimas ir šalinimas sąvartyne.

Detalesnis komunalinių atliekų surinkimo ir tvarkymo apibūdinimas bei sistemos įvertinimas - stiprybės, silpnybės, galimybės ir grėsmės, aptariamose toliau sekančiuose poskyriuose. Esama komunalinių atliekų tvarkymo apibendrinta schema pateikta priede (priedas 3).

1.1.1. Mišrių komunalinių atliekų surinkimas ir tvarkymas

Iš atliekų turėtojų, mišrios komunalinės atliekos surenkamos individualių arba kolektyvinių konteinerių pagalba, kurie statomi pagal savivaldybėje patvirtintą atliekų surinkimo aikštelių schemą. Komercinėms įmonėms, įstaigoms ir organizacijoms, įsikūrusioms gyvenamuosiuose namuose ar daugiabučių gyvenamųjų namų rajonuose ir neturinčioms savo kiemų, mišrių atliekų konteineriai gali būti statomi kartu su gyventojų mišrių komunalinių atliekų surinkimo konteineriais. Sodų ir garažų bendrijose konteinerių statymo vietos parenkamos pagal susitarimą su bendrijomis.

Iš atliekų turėtojų mišrios komunalinės atliekos surenkamos pagal nustatytus grafikus, kurie numatyti Atliekų tvarkymo taisyklėse arba sutartyse su atliekų turėtojais.

Kėdainių rajono savivaldybėje susidariusios mišrios komunalinės atliekos, kurios šalinamos Zabieliškio regioniniame sąvartyne, šalinamos jas išrūšiusus sąvartyno teritorijoje įrengtoje rūšiavimo linijoje.

1.1.2. Antrinių žaliavų surinkimas ir tvarkymas

VATP numatyta, kad visiems komunalinių atliekų turėtojams turi būti užtikrinamos antrinių žaliavų (popieriaus ir kartono, stiklo, plastiko, metalo, įskaitant pakuočių atliekas, atliekų) rūšiavimo galimybės ir priemonės. Gamintojai ir importuotojai, per licencijuotas organizacijas, organizuoja šių atliekų tvarkymą ir (ar) dalyvauja organizuojant tokių atliekų tvarkyme, ir (ar) finansavime, kad būtų pastatyti specialūs konteineriai, skirti antrinėms žaliavoms, pakuotėms ir pakuotės atliekoms surinkti savivaldybės organizuojamoje komunalinių atliekų tvarkymo sistemoje.

Savivaldybės teritorijoje įdiegtas konteinerinis atliekų surinkimas antrinėms žaliavoms (pakuotės ir pakuotės atliekoms) surinkti skatina atliekų rūšiavimą jų susidarymo vietoje. Antrinių žaliavų konteineriais surenkamos šios atliekos:

- žalios spalvos konteineriais – stiklinė ir metalinė pakuotė (stikliniai buteliai, stiklainiai, stikliniai indai, stiklo šukės, metalo pakuotės);
- mėlynos spalvos konteineriais – popierinė ir kartoninė pakuotė (kartoninės dėžutės, laikraščiai, žurnalai, pakavimo ir biuruose naudojamas popierius);
- geltonos spalvos konteineriais – plastikinė, metalinė ir medinė pakuotė, kombinuota pakuotė (plastikiniai buteliai, plastmasiniai indeliai, polietileno plėvelė ir maišeliai, PET, „Tetra Pak“ ir kita kombinuota pakuotė).

Antrinių žaliavų (pakuotės ir pakuotės atliekų) surinkimo kolektyviniai konteineriai statomi aikštelėse šalia komunalinių atliekų konteinerių ir kitose vietose pagal patvirtintą atliekų surinkimo konteinerių aikštelių išdėstymo schemą, DGASA, kur nemokamai iš gyventojų priimamos antrinės žaliavos, pakuotės ir pakuotės atliekos. Individualių valdų savininkai antrinėms žaliavoms (pakuotės ir pakuotės atliekoms) surinkti naudojami individualiais arba kolektyviniais antrinių žaliavų surinkimo konteineriais. Juridiniai asmenys antrinėms žaliavoms (pakuotės ir pakuotės atliekoms) surinkti naudojami bendrais arba individualiais (pagal sutartis su atliekų tvarkytoju) antrinių žaliavų (pakuotės ir pakuotės atliekų) surinkimo konteineriais.

Antrinėms žaliavoms, įskaitant pakuočių atliekas, surinkti Kėdainių rajono savivaldybėje įrengta 132 antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelių. Viena antrinių žaliavų surinkimo aikštelė tenka 433 gyventojams. Remiantis šiuo skaičiumi, galima teigti, kad nustatyta užduotis yra įvykdyta. Valstybinio atliekų tvarkymo plano užduotis numato, kad turi būti įrengta ne mažiau kaip po 1 antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelę 800 gyventojų.

Lentelė 1-1 Konteinerių aikštelių, skirtų antrinėms žaliavoms surinkti, skaičius 2013 m.

	Gyventojų skaičius pagal deklaruotą gyvenamąją vietą	Antrinių žaliavų konteinerių aikšt., vnt.	Gyventojų skaičius, kuriems tenka viena antrinių žaliavų konteinerių aikšt., vnt.	Sodų bendrijų skaičius, vnt.	Antrinių žaliavų konteinerių aikšt. sodų bendrijose, vnt.	Garažų bendrijų skaičius, vnt.	Antrinių žaliavų konteinerių aikštelių garažų bendrijose, vnt.
Kauno regionas	585.210	1572	372	301	48	152	18
Kėdainių r.	57.147	132	433	26	15	28	12

Šaltinis: Aplinkos apsaugos agentūra, Kėdainių savivaldybės administracija

Vadovaujantis VATP, kiekvienoje sodų/garažų bendrijų teritorijoje turi būti įrengta bent po vieną antrinių žaliavų konteinerių aikštelę. Tačiau, konteinerių aikštelių įrengimas sodų/garažų bendrijose dažniausiai komplikuoatas – teritorijose nėra vietos

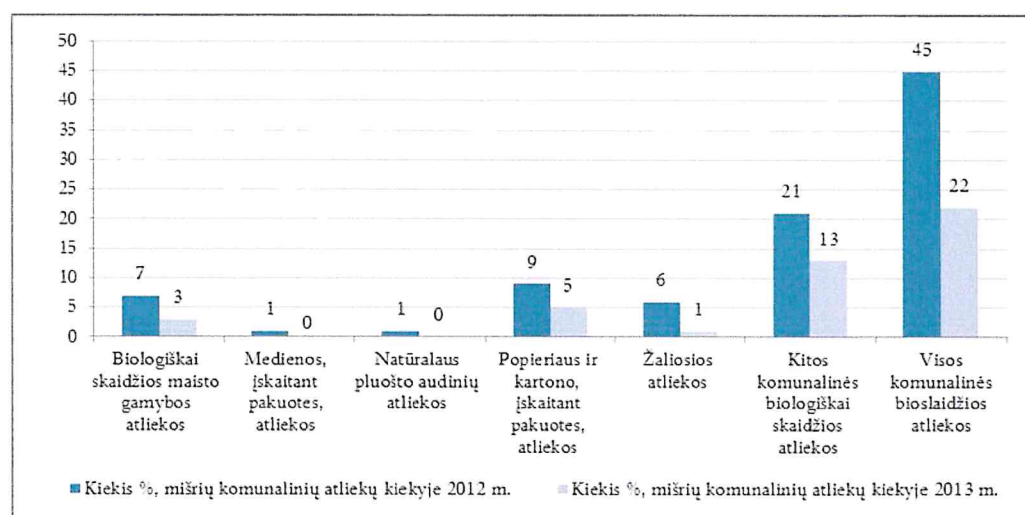

tokioms aikštelėms įrengti. Ši problema sprendžiama sodų, garažų bendrijas aptarnaujant bendraisiais konteneriais, naudojamais savivaldybės teritorijoje.

Visos surinktos antrinės žaliavos (pakuotės ir pakuotės atliekos) yra papildomai perrūšiuojamos ir perduodamos atitinkamiems atliekų tvarkytojams arba perrūšiuojama atlieka patys atliekų perdirbėjai.

1.1.3. Biologiškai skaidžių atliekų surinkimas ir tvarkymas

Pagal regioniniame sąvartyne šalinamų mišrių komunalinių atliekų sudėties nustatymą (vertinant visus metų sezonus), 2013 metais šalinamos biologiškai skaidžios atliekos sudarė 22 proc. visų šalinamų mišrių komunalinių atliekų kiekio per metus. 2012 – 2013 metų šalinamų biologiškai skaidžių atliekų kiekis pagal atliekų rūšis pateiktas sekančiame grafike, taip pat 2 priede.

Pav. 1 Komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekis proc. bendrame kiekyje

Šaltinis: Kauno RATC

2007 – 2013 m. VATP buvo numatytos komunalinių biologiškai skaidžių atliekų šalinimo sąvartynuose mažinimo užduotys bei nurodytas didžiausias leistinas šalinti biologiškai skaidžių atliekų kiekis. Vertinant 2013 m. duomenis, 2013 m. ATP užduotis įvykdyta (žr. lentelę 1-2). 2014-2020 m. VATP nustatytos biologiškai skaidžių atliekų šalinimo užduotys pateiktos sekančioje lentelėje.

Lentelė 1-2 Biologiškai skaidžių atliekų šalinimo užduotys savivaldybei

	Sąvartyne šalinamų mišrių komunalinių atliekų sudėties nustatymas, biologiškai skaidžių atliekų proc. 2013 m. (pagal bendrą tirtą atliekų kiekį)	Išskaičiuotas biologiškai skaidžių atliekų šalinamas kiekis 2013 m. (pagal bendrą atliekų kiekį, t)	Didžiausias leistinas šalinti komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekis 2013 m., (t)	Didžiausias leistinas šalinti komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekis 2014–2015 m., (t)	Didžiausias leistinas šalinti komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekis 2016–2017 m., (t)	Didžiausias leistinas šalinti komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekis 2018–2019 m., (t)	Didžiausias leistinas šalinti komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekis nuo 2020 m., (t)
Viso regione	36,3	72.427,96	77.600,00	72.131,00	64.915,00	57.702,00	50.489,00
Kėdainių r. sav.	22,1	3.471,82	7.400,00	6.749,00	6.074,00	5.399,00	4.724,00

Šaltinis: VATP

Biologiškai skaidžių atliekų šalinimo mažinimas turėtų sumažinti sąvartyne susidarančių dujų kiekį, kuris tiesiogiai įtakoja klimato kaitą. Šiam tikslui yra nustatytos užduotys ir priemonės. Kaip vieną iš priemonių, kurių vykdymas Kėdainių rajono savivaldybėje pradėtas 2012 m., reikia paminėti individualių kompostavimo konteinerių nemokamas dalinimas gyventojams. 2012 m. Kėdainių rajono savivaldybei nupirkti 5 tūkst. vnt. individualių kompostavimo konteinerių ir per 2012 – 2013 metus išdalinta daugiau kaip 4 tūkst. vnt.

Lentelė 1-3 Individualių kompostavimo konteinerių kiekiai

Savivaldybė	Numatytas savivaldybei konteinerių kiekis, vnt.	Išdalinta konteinerių (vnt.) gyventojams iki 2014-05-31
Kėdainių rajone	5.000	4.221
Kauno regione	30.000	25.189

Šaltinis: Kauno RATC

Siekiant sumažinti žaliųjų atliekų patekimą į sąvartyną, žaliosios atliekos priimamos kompostavimo aikštelėje, kuri įrengta Zabieliškio sąvartyno teritorijoje, Zabieliškio k., Pelėdnagių sen., Kėdainių r. Sąvartyno teritorijoje įrengta aikštelė pajėgi per metus sukompostuoti iki 1000 tonų žaliųjų atliekų. Šiuo metu aikštelės pajėgumas pilnai pakankamas.

Biologiškai skaidžios maisto / virtuvės atliekos, kurios sudaro 3 proc. visų pašalintų biologiškai skaidžių atliekų kiekio, iš gyventojų nėra atskirai surenkamos, dėl to patenka į bendrą mišrių komunalinių atliekų srautą.

1.1.4. Specifinių atliekų surinkimas ir tvarkymas

Savivaldybė, taikydama įvairius atliekų surinkimo būdus ir priemones, privalo užtikrinti, kad atskirai būtų surenkamos šios specifinės buityje susidarančios atliekos:

- Didelių gabaritų atliekos;
- Elektros ir elektroninės įrangos atliekos;
- Buityje susidarančios pavojingos atliekos;
- Statybos ir griovimo atliekos;
- Padangų atliekos.

Šias atliekas gyventojai privalo atskirti nuo kitų komunalinių atliekų. Specifinių atliekų surinkimas iš Kėdainių rajono gyventojų vykdomas per DGASA, apvažiuojamuoju būdu ir gamintojų ir importuotojų įrengtose atliekų surinkimo vietose.

Kėdainių rajono gyventojai susidariusias EEĮ atliekas gali perduoti įrangos platintojui, t. y. atliekų turėtojui, pirkdami naują EEĮ, gali perduoti susidariusias EEĮ atliekas naujos įrangos platintojui prekybos vietoje be papildomo mokesčio tuo atveju, jei atiduodamos EEĮ atliekos yra tos pačios paskirties kaip perkama nauja EEĮ. Taip pat, šios atliekos surenkamos gamintojų / importuotojų įrengtose atliekų surinkimo vietose, DGASA bei įvairių organizuojamų akcijų metu.

Buityje susidarančios pavojingos, statybos ir griovimo atliekos surenkamos DGASA ir apvažiuojamuoju būdu. Padangų atliekas iš gyventojų surenka DGASA.

Valstybiniame atliekų tvarkymo 2014 – 2020 metų plane numatyta, kad savivaldybės turi užtikrinti, jog būtų eksploatuojama ne mažiau kaip po vieną didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelę 50 000 gyventojų, tačiau ne mažiau kaip po vieną tokią aikštelę savivaldybės teritorijoje. Kėdainių rajone, plano rengimo laikotarpiu, veikia 1 DGASA.

Kėdainių rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014 – 2020 m. planas

DGASA priėmimo tvarka, atliekų rūšys ir kiekiai yra skelbiami VšĮ Kauno RATC ir Kėdainių rajono savivaldybės internetiniuose tinklapiuose.

DGASA, esanti J. Basanavičiaus g., iš Kėdainių rajono gyventojų **nemokamai** priima žemiau išvardintas atliekas:

- **Medieną** (senus baldus, įvairius medinius daiktus ir kitas medines atliekas);
- **Stiklą** (skaidrų ir spalvotą, įvairių stiklo tarą, stiklo duženas ir atliekas);
- **Popierių** (laikraščius, žurnalus ir kitus spaudinius, pakuotes, kartoną, atraizas);
- **Plastmasę** (plėveles, indus, žaislus, vamzdžius, įvairią tarą bei plastikines pakuotes);
- **Metalą** (metališkus namų ūkio daiktus, įrankius, įrengimus ir jų dalis);
- **Buitinius prietaisus ir įrengimus** (šaldytuvus, televizorius, virykles, žaislus, elektros prietaisus ir kitus įrenginius);
- **Padangas** (lengvųjų automobilių, dviračių);
- **Pavojingas buitines atliekas** (liuminescencines lempas, akumuliatorius ir galvaninius elementus, senus tepalus, transporto priemonių oro ir tepalo filtrus bei kitas pavojingas buityje susidarančias atliekas);
- **Buityje susidarančias statybines atliekas** (betoną, plytas, izoliacines medžiagas, mišrias statybines ir griovimo atliekas, asbestinę stogo dangą ir kt.).

DGASA sukauptos atliekos perduodamos atitinkamiems atliekų tvarkytojams ir (ar) perdirbėjams. 2013 metų duomenimis buvo perduota 181,71 t atliekų. Aikštelės pajėgumas – 1 000 t/m.

1.1.5. Sistemos stiprybės, silpnybės, galimybės ir grėsmės

Apibendrinus surinktus duomenis, parengta komunalinių atliekų tvarkymo ir surinkimo sistemų SSGG analizė.

Stiprybės
Atliekos šalinamos tik ES aplinkosauginius reikalavimus atitinkančiame regioniniame nepavojingų atliekų sąvartyne.
Sukurtas VATP reikalavimus atitinkantis komunalinių atliekų rūšiuojamojo surinkimo tinklas.
Sudarytos sąlygos žaliąsias atliekas pristatyti į savivaldybės teritorijose veikiančią žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelę. Skatinamas individualus kompostavimas.
Viešosios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos prieinamumas miestų ir kaimų gyventojams vienodas – 100 proc.

Silpnybės
Didesnė dalis (85 proc.) rajone susidariusių atliekų šalinama sąvartyne.
Vėluojant įgyvendinti ES lėšomis finansuojamą projektą „Kauno regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtra“, nėra galimybės komunalines atliekas tvarkyti MAR įrenginyje.
Nepakankamas gyventojų dėmesys skiriamas rūšiuojant tiek antrines žaliavas (pakuotes ir pakuotės atliekas), tiek kitas atskirai surenkamas atliekas.
Esama atliekų tvarkymo paslaugos apmokestinimo sistema neskatina atliekų turėtojų vengti atliekų susidarymo, o atliekas, kurių išvengti neįmanoma - atsakingai rūšiuoti.
Gamintojai ir importuotojai, licencijuotos organizacijos netinkamai įgyvendina gamintojams ir importuotojams skirtą pareigą organizuoti pakuočių ir (ar) pakuočių atliekų tvarkymą ir (ar) jų finansavimą.

Galimybės
Motyvuojančiomis priemonėmis skatinti gyventojus rūšiuoti atliekas jų susidarymo vietoje siekiant sumažinti neigiamą poveikį aplinkai ir žmonių sveikatai.
Antrinių žaliavų (taip pat pakuočių ir pakuočių atliekų) konteinerių skaičiaus didinimas, siekiant didinti atskirą antrinių žaliavų surinkimą ir mažinant antrinių žaliavų patekimą į mišrių komunalinių atliekų srautą.
Tekstilės atliekų surinkimo tinklo plėtra regiono mastu, pastatant atskirus tekstilės atliekų surinkimo konteinerius greta mišrių komunalinių atliekų ir (ar) antrinių žaliavų surinkimo konteinerių, DGASA siekiant paskatinti tekstilės atliekų (drabužių) pakartotinį panaudojimą ir (ar) perdirbimą.
Atliekų rūšiavimo kontrolės sistemos įdiegimas/efektyvinimas, siekiant kokybiško komunalinių atliekų rūšiavimo.

Grėsmės
Nebus laiku pastatytas MAR įrenginys, dėl šios priežasties nebus įvykdytos sąvartyne šalinamų atliekų kiekio mažinimo užduotys.
Nesumažinus sąvartyne šalinamo atliekų kiekio ir įvedus sąvartyno mokestį, brangs atliekų šalinimas sąvartyne, dėl ko brangs ir atliekų tvarkymo paslauga atliekų turėtojams.
Dėl mažų perdirbimui ar kitokiam panaudojimui tinkamų atliekų kiekio surinkimo, nebus pasiektas uždavinys dėl atliekų panaudojimo.

1.2. INFORMACIJA APIE PAGRINDINES ATLIEKŲ SURINKIMO, RŪŠIAVIMO, APDOROJIMO ĮMONES IR ĮRENGINIUS, JŲ PAJĖGUMUS

1.2.1. Atliekų tvarkymo įmonės Kėdainių rajone

Šiuo metu Kauno regione atskirai yra surenkamos mišrios komunalinės atliekos, didelių gabaritų atliekos, elektros ir elektroninės įrangos atliekos, pavojingos atliekos, kitos specifinio atliekų apdorojimo reikalaujančios atliekos ir antrinės žaliavos – popierius ir kartonas, stiklas, plastikas, metalas, įskaitant ir pakuočių atliekas.

Atliekų tvarkymo įstatyme ir Kėdainių rajono atliekų tvarkymo taisyklėse Nr. TS-149, patvirtintose 2008 m. gegužės 30 d. numatyta, kad savivaldybės teritorijoje komunalinių atliekų tvarkymą administruoja ir organizuoja Kėdainių rajono savivaldybės administracija, vadovaudamasi galiojančiais teisės aktais. Daliai komunalinių atliekų tvarkymo organizavimo funkcijų vykdyti Savivaldybė kartu su kitomis regiono savivaldybėmis yra įsteigusi VšĮ Kauno regioninį atliekų tvarkymo centrą (toliau – Kauno RATC).

Atliekų tvarkytojas parenkamas skelbiant konkursą komunalinių atliekų iš atliekų turėtojų surinkimo ir jų tvarkymo paslaugoms vykdyti arba atliekų tvarkymo funkcija yra pavedama savivaldybės įsteigta įmonei. Su savivaldybės įmone ar konkurso būdu atrinkta įmone savivaldybės pasirašo paslaugų teikimo sutartis. Kėdainių rajone šią funkciją vykdo vienas atliekų tvarkytojas – privati įmonė UAB „Skongalis“. Savivaldybė su atliekų tvarkytoju 2012 m. gruodžio 7 d. pasirašė komunalinių atliekų surinkimo Kėdainių rajono savivaldybės teritorijoje ir išvežimo paslaugų sutartį Nr. VP-759.

Įmonė UAB „Skongalis“ Kėdainių rajone surenka mišrias komunalines atliekas ir antrines žaliavas (įskaitant ir pakuotes). Įmonės pajėgumų užtenka komunalinėms paslaugoms Kėdainių rajone teikti.

Atliekų tvarkymo įstatyme numatyta, jog gamintojams ir importuotojams nustatyta pareiga vykdyti (Vyriausybės nustatytos elektros ir elektroninės įrangos, apmokestinamųjų gaminių ir (ar) pakuočių atliekų tvarkymo užduotys), gali būti diegiamos savivaldybių organizuojamas komunalinių atliekų tvarkymo sistemas papildančios atliekų surinkimo sistemos. Jas gali diegti gamintojai ir importuotojai ar licencijuotos organizacijos turinčios Aplinkos ministerijos išduotą licenciją, suteikiančią galimybę organizuoti tam tikrų atliekų tvarkymą (licencijuotų organizacijų sąrašas nurodytas <http://www.am.lt/VI/index.php#a/5449>). Sekančioje lentelėje nurodytos rajone veikiančios ir su savivaldybe sutartis turinčios, papildančios atliekų surinkimo sistemos.

Lentelė 1-4 Papildančios atliekų surinkimo sistemos Kėdainių rajone

Papildančią atliekų surinkimo sistemą įdiegęs asmuo	Sutarties pasirašymo data	Atliekos, surenkamos per papildančią sistemą
VšĮ „Elektros gamintojų ir importuotojų asociacija“	2013 m. birželio 21 d.	Elektros ir elektroninės įrangos atliekos.
Asociacija „GIA“	2013 m. balandžio 26 d.	Apmokestinamųjų gaminių atliekos, pakuočių atliekos, elektros ir elektroninės įrangos atliekos, alyvų atliekos ir kt.

Šaltinis: Kėdainių rajono savivaldybės administracija

1.2.2. Atliekų apdorojimas

Paruošimas naudoti

Kėdainių rajone surinktos mišrios komunalinės atliekos yra vežamos į Zabieliškio sąvartyne (Kėdainių r.) esančią, įmonei UAB „Skongalis“ priklausančią, mechaninio rūšiavimo liniją, kurios pajėgumas – 30 000 t/m.

Antrinių žaliavų konteneriuose surinktos stiklo atliekos vežamos tiesiai į Kauna, o popieriaus ir plastiko atliekas, perrūšiuoja UAB „Skongalis“. Išrūšiuoto stiklo, plastiko ir popieriaus atliekas įmonė perduoda atitinkamiems atliekų tvarkytojams, o perdirbimui nebetinkamos atliekos šalinamos Zabieliškio regioniniame sąvartyne.

Tačiau, įvertinus ribotas rūšiavimo linijos galimybes bei antrinių žaliavų rūšiavimo pobūdį (rūšiavimas vyksta rankiniu būdu), galima daryti išvadą, kad nepradėjus veikti Kauno regiono MBA ir MAR įrenginiams, daug perdirbimui tinkančių atliekų bus šalinamos sąvartyne.

Atliekų naudojimas

Valstybiniame atliekų tvarkymo plane numatyta, kad savivaldybės turi organizuoti biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtrą, pagal galimybes suderinti su komunalinių nuotekų dumblo tvarkymo infrastruktūra. Kėdainių rajone susidariusios žaliosios atliekos, susidaranti individualių namų valdose ir pas rajono bei miesto viešąsias erdves tvarkančias įmones, kompostuojamos žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelėje esančioje Zabieliškio regioniniame sąvartyne, aikštelės pajėgumas – 1 000 t/m. Individualių namų valdų savininkai biologiškai skaidžias atliekas kompostuoja ir kompostavimo dėžėse.

Komunalinių nuotekų dumblas kompostuojamas Kėdainiuose esančioje, UAB „Kėdainių vandenys“, aikštelėje, aikštelės pajėgumas - 20 000 t/m.

Kėdainių rajone įvairiomis priemonėmis surinktos AŽ taip pat yra panaudojamos. Perdirbimui tinka buityje susidarančios stiklo pakuotės, plastikinės pakuotės, metalinės pakuotės ir popieriaus atliekos. Tačiau tam, kad jos būtų tinkamos perdirbimui, atliekos turi būti išrūšiuotos. Kėdainių rajone surinktos AŽ rūšiuojamos mechaninėse rūšiavimo linijose, o po to perduodamos atitinkamiems AŽ perdirbėjams. Perdirbtos atliekos tampa vertingomis antrinėmis žaliavomis iš kurių gaminami nauji gaminiai. Taip sutaupomi pirminiai gamtos ištekliai, energija, mažiau teršiama aplinka. 2013 metais Kėdainių rajone buvo perdirbta/panaudota apie 15 proc. komunalinio srauto atliekų.

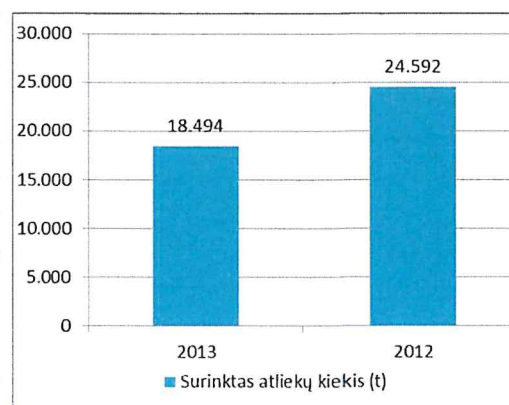
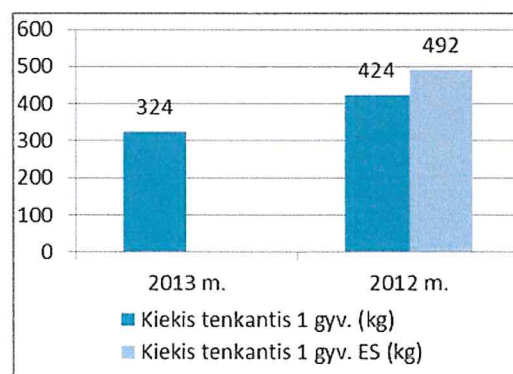
Atliekų šalinimas

Šiuo metu Kėdainių rajone surinktos komunalinės atliekos yra šalinamos ES ir LR aplinkosauginius standartus atitinkančiame Zabieliškio (Kėdainių r.) regioniniame sąvartyne. 2013 metais Kėdainių rajonas sąvartyne pašalino 15 723,8 t atliekų.

Zabieliškio sąvartynas yra Kėdainių rajone, Pelėdnagių seniūnijoje Zabieliškio kaime, apie 7 km į rytus nuo Kėdainių miesto. Sąvartynas yra Nevėžio lygumos geomorfologiniame rajone, jo teritorija iš pietryčių, rytų ir šiaurės rytų pusės ribojasi su tvenkiniu, vakarinė ir pietinė dalis – su nederbamos žemės plotais apaugusiais ilgamete žole ir krūmais. Sąvartyną eksploatuoja viešąjį pirkimą laimėjusi įmonė – UAB „Skongalis“. Jis pradėtas eksploatuoti 2003 metais, o 2007 metais buvo pradėta Zabieliškio sąvartyno rekonstrukcija. Po rekonstrukcijos įrengta antra atliekų kaupimo sekcija, sudaryta iš dviejų dalių, kurių bendras užimamas plotas 2,57 ha. Bendras visų kaupimo sekcijų pajėgumas sudaro apie 610 000 m³, t. y. galima šalinti apie 495 tūkst. tonų atliekų. Zabieliškio regioniniame sąvartyne 2013 m. buvo pašalinta – 42 566,45 t (iš jų 35 824,27 t mišrių komunalinių atliekų). Sąvartyne veikia mechaninio rūšiavimo linija, kurioje yra rūšiuojamos Kėdainių ir Raseinių rajono mišrios komunalinės atliekos.

1.3. INFORMACIJA APIE KĖDAINIŲ SAVIVALDYBĖJE SUSIDARANČIŲ, NAUDOJAMŲ, ŠALINAMŲ, ĮVEŽAMŲ IR (AR) IMPORTUOJAMŲ, IŠVEŽAMŲ IR (AR) EKSPORTUOJAMŲ ATLIEKŲ KIEKIUS PAGAL ATLIEKŲ RŪŠIS

Aplinkos apsaugos agentūros duomenimis, 2013 metais Kėdainių rajone susidarė beveik 18,5 tūkst. t komunalinių atliekų (priedas 1 **Klaida! Nerastas nuorodos šaltinis.**). Bendras komunalinių atliekų kiekis tenkantis vienam gyventojui per metus siekia 324 kg.

Pav. 2 Atliekų kiekis tenkantis 1 gyv./kg (palyginimas su ES vidurkiu), surinktas atliekų kiekis (t)*Šaltinis: Aplinkos apsaugos agentūra, Kėdainių savivaldybės administracija., Eurostat*

2013 m. didžiausią surinktų komunalinių atliekų kiekį sudaro mišrios komunalinės atliekos – 82,5 proc. visų komunalinių atliekų kiekio arba 267 kg gyventojui. 2012 m. – mišrios komunalinės atliekos sudarė 70 proc. visų komunalinių atliekų kiekio arba 298 kg gyventojui.

Atskirai surenkamų komunalinių atliekų (pvz. didelių gabaritų, statybinių, padangų, biologiškai skaidžių atliekų ir kt.) kiekis 2013 metais sumažėjo ir siekia ~17,5 proc. visų susidariusių komunalinių atliekų kiekio arba ~57 kg vienam gyventojui. 2012 m. atskirai surenkamos atliekos sudarė ~29,7 proc. visų susidariusių komunalinių atliekų kiekio arba ~126 kg vienam gyventojui.

Analizuojamu periodu sumažėjo stiklo, plastiko ir jų pakuočių atliekų surenkamas kiekis vienam gyventojui (žr. lentelę 1-5). Tai gali įtakoti keletas priežasčių – sumažėjęs gyventojų skaičius ir (ar) vartojimas, atliekų rūšiavimo naudos menkas suvokimas.

Lentelė 1-5 Antrinių žaliavų, pakuotės ir pakuotės atliekų surinkimas 2012 – 2013 m.

	2013 m.		2012 m.	
	% bendrame susidariusių komunalinių atliekų kiekyje	Kg/gyv. /metus	% bendrame susidariusių komunalinių atliekų kiekyje	Kg/gyv. /metus
Stiklas/stiklo pakuotės atliekos	1,3	4,2	1,8	7,8
Popierius/popieriaus pakuotės atliekos	1,8	5,7	1,4	5,7
Plastikas/plastiko pakuotės atliekos	1,5	4,8	2,3	9,5

Šaltinis: Aplinkos apsaugos agentūra, Kėdainių savivaldybės administracija

Eurostat duomenimis, 2012 metais ES sąvartynuose šalinamų atliekų kiekis vienam gyventojui vidutiniškai siekė 162 kg. Kauno regione – 323 kg, Kėdainių rajone – 298 kg. 2013 m. Kėdainių rajone, sąvartyne pašalintų atliekų kiekis vienam gyventojui sumažėjo iki 275 kilogramų, lyginant su praėjusiais metais (žr. lentelę 1-6). Vertinant bendrą susidariusį atliekų kiekį 2013 m., didžioji dalis atliekų – 85 proc. buvo pašalinta sąvartyne.

Lentelė 1-6 Komunalinių atliekų tvarkymas 2012 – 2013 metais

	2013 m.				2012 m.			
	Perdirbta/panaudota %	Perdirbtas kiekis tenkantis 1 gyv./kg/metus	Pašalinta %	Pašalintas kiekis tenkantis 1 gyv./kg/metus	Perdirbta/panaudota %	Perdirbtas kiekis tenkantis 1 gyv./kg/metus	Pašalinta %	Pašalintas kiekis tenkantis 1 gyv./kg/metus
Kauno regione	18	63	82	294	25	109	75	323
Kėdainių r.	15	48	85	275	30	126	70	298

Šaltinis: Aplinkos apsaugos agentūra, Kėdainių savivaldybės administracija

Dalis sąvartyne pašalintų atliekų, galėtų ir turėtų nepatekti į sąvartyną. Antrinės žaliavos (pakuočių atliekos) sudaro apie 35 proc. visų šalinamų atliekų: plastikų – 30 proc., popierius/kartono – 5 proc., stiklo – 0 proc. Galima daryti išvadą, kad antrinių žaliavų (pakuočių atliekos) rūšiavimas jų susidarymo vietoje, ypač plastiko, nėra efektyvus. Taip pat sąvartyne šalinamas didelis biologiškai skaidžių atliekų kiekis – 22

proc. (įskaitant popierių ir kartoną). Galima daryti išvadą, kad biologiškai skaidžių atliekų rūšiuojamasis surinkimas nėra efektyvus arba tam tikroms atliekomis jis nėra taikomas (priedas 2).

Išvežtos ir (ar) eksportuotos, įvežtos ir (ar) importuotos atliekos

Aplinkos apsaugos agentūros duomenimis, 2012 metais Kėdainių savivaldybėje buvo išvežta ir (ar) eksportuota šiek tiek daugiau kaip 4 tūkst. tonų atliekų arba 5 procentai viso Kauno regiono kiekio. Vienam gyventojui tenkantis išvežamų ir (ar) eksportuojamų atliekų kiekis siekia šiek tiek daugiau kaip 70 kg. Didžiausi išvežamų ir (ar) eksportuojamų atliekų kiekiai buvo: 57 procentai visų **išvežamų** ir (ar) eksportuojamų atliekų į Latviją, 27 procentai – į Kiprą. Daugiausia išvežta ir (ar) eksportuota geležies ir plieno (44 procentai) bei geležies ir plieno atliekų (22 procentai).

Importuotos, eksportuotos atliekos nepatenka į savivaldybės organizuojamą komunalinių atliekų tvarkymo sistemą, todėl plačiau nebus aprašinėjamos.

1.4. INFORMACIJA APIE ATLIEKŲ NAUDOJIMO IR ŠALINIMO ĮRENGINIŲ VIETOS PARINKIMO KRITERIJUS

1.4.1. Atliekų naudojimo ir šalinimo įrenginių įrengimo vietos reglamentavimas

Atliekų naudojimo ir šalinimo įrenginiai turi būti įrengti atsižvelgiant į šiuos pagrindinius teisės aktus:

- Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygos (Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas 1992 m. gegužės 12 d. Nr. 343). Šio teisės akto 14 skyriaus „Gamybinių ir komunalinių objektų sanitarinės apsaugos ir taršos poveikio zonos“ 67 punktą nustato kitos paskirties komunalinių objektų sanitarinės apsaugos zonas:
  - respublikinės atliekų perdirbimo įmonės – 1000 metrų;
  - buitinių atliekų sąvartyno – 500 metrų;
  - regioninių toksinių atliekų aikštelių – 500 metrų;
  - antrinių žaliavų surinkimo bazės – 300 metrų;
  - rajoninių antrinių žaliavų surinkimo punktų – 100 metrų.
- Atliekų deginimo aplinkosauginius reikalavimai (patvirtinta Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002 m. gruodžio 31 d. įsakymu Nr. 699);
- Atliekų sąvartynų įrengimo, eksploatavimo, uždarymo ir priežiūros po uždarymo taisyklės (patvirtinta Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2000 m. spalio 18 d. įsakymu Nr. 444).

Šiuo metu Kėdainių rajone susidariusios komunalinės atliekos šalinamos Zabieliškio regioniniame sąvartyne:

1.4.2. Senų sąvartynų uždarymas Kėdainių rajone ir priežiūra po uždarymo

Kuriant regioninę atliekų tvarkymo sistemą, 2008 m. rugsėjo 19 d. pasirašyta sutartis dėl mažų ir vidutinių sąvartynų uždarymo Kauno atliekų tvarkymo regione.

Vadovaujantis Atliekų sąvartynų įrengimo, eksploatavimo, uždarymo ir priežiūros po uždarymo taisyklėmis (patvirtintos LR aplinkos ministro 2000 m. spalio 18 d. įsakymu Nr. 444), sutarties įgyvendinimo laikotarpiu Kėdainių rajono savivaldybėje uždaryta 18 sąvartynų: Babėnų, Gudžiūnų, Šalčmirių, Čystapolio, Jovaišų, Cinkiškių, Graužių, Labūnavos, Milžemių, Dotnuvos, Šatėnių, Rekšių, Aristavėlės, Špitolpievio,

Žiogaičių, Vikaičių, Pavermenio, Pajieslio. Nuo 2009 m. liepos 16 d. Kėdainių rajone susidariusios atliekos talpinamos regioniniame nepavojingų atliekų sąvartyne.

Atsižvelgiant į aplinkosauginius reikalavimus užterštų teritorijų priežiūrai ir laikantis LR aplinkos monitoringo įstatyme nustatytos tvarkos, trijuose buvusiuose sąvartynuose vykdomas kompleksinis aplinkos monitoringas pagal parengtas monitoringo programas ir stebima aplinkos būklė: dujų, paviršinio, požeminio vandens rodikliai. Monitoringo ataskaitų rezultatai pateikiami Kauno RATC tinklalapyje (<http://www.kaunoradc.lt/lt/veikla/monitoringas>).

1.4.3. Atliekų šalinimo įrenginių vietos parinkimas

Pasirenkant tinkamiausią atliekų šalinimo vietą/-as, didžiausias dėmesys skirtas šiems aspektams: ekonominiai ir ekologiniai veiksniai, atliekų pervežimo, šalinimo sąnaudos bei organizaciniai veiksniai:

- *Ekonominiai.* Atliekų pervežimo, šalinimo sąnaudos.
- *Ekologiniai.* Naujo sąvartyno įrengimas darys nemenką neigiamą poveikį, kadangi tokiu būdu būtų sukuriama naujas taršos šaltinis. Aplinkai palankesnis variantas - eksploatuoti ir plėsti jau esamus sąvartynus.
- *Organizaciniai.* Gyventojų, gyvenančių netoli sąvartynų, problemų išsprendžiamumas. Sąvartyno teritorijos inžinerinių parametrų atitiktis, sklypų vieta, plėtros galimybės.
- *Sąvartynų vieta ir plėtros galimybės.* Lapių sąvartyno vieta yra patogi Kauno m., Kauno ir Kaišiadorių r., kadangi iki šio sąvartyno atliekų transportavimo atstumas yra trumpesnis nei iki Zabieliškio. Lapių sąvartyno uždarymo atveju, Zabieliškio sąvartynas taptų pagrindiniu. Jo privalumas – gera vieta sąvartyno plėtrai.

Įvertinus nustatytus kriterijus, nutarta Kauno regione susidariusias atliekas šalinti dviejuose, Lapių ir Zabieliškio, sąvartynuose. Baigus eksploatuoti Lapių sąvartyną (planuojama baigti 2020 m.), viso regiono atliekas vežti į Kėdainių rajone esantį Zabieliškio sąvartyną.

1.5. INFORMACIJA APIE ATLIEKŲ TVARKYMO PASLAUGŲ TEIKIMĄ GYVENTOJAMS, ĮMONĖMS IR JŲ POREIKIŲ TENKINIMĄ

1.5.1. Gyventojų skaičius ir būstai

Kaip pateikta Lentelė 1-7 Gyventojų ir ūkio subjektų skaičius Kėdainių rajone, vadovaujantis Lietuvos statistikos departamento skelbiamais duomenimis, gyventojų skaičius Kėdainių rajone 2013 m. siekė 51 969 ir nuo 2009 metų sumažėjo beveik 10 proc. Kėdainių rajone 2013 metų pradžioje buvo registruoti 2612 ūkio subjektai.

Lentelė 1-7 Gyventojų ir ūkio subjektų skaičius Kėdainių rajone

Gyventojai 2009 m.	Gyventojai 2013 m.	Gyventojų skaičiaus sumažėjimas per 5 m., proc.	Metinis gyventojų skaičiaus sumažėjimas proc.	Ūkio subjektų skaičius 2013 m.
57 399	51 969	9,5 %	-2 %	2612

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas, 2013 m.

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, Kėdainių rajone yra 26 282 būstai, iš kurių 13 889 – butai daugiabučiuose namuose. Daugiau nei pusę gyventojų gyvena daugiabučiuose namuose, todėl organizuojant atliekų tvarkymo sistemą reikia į tai

atsižvelgti ir sudaryti vienodas sąlygas tiek individualių, tiek daugiabučių namų gyventojams, tvarkyti buityje susidariusias komunalines atliekas.

1.5.2. Komunalinių atliekų turėtojų (gyventojų ir įmonių) aptarnavimas

Kėdainių rajono savivaldybėje patvirtinta apmokėjimo už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą paslaugos forma – rinkliava, nustatyta 2008 m. lapkričio 28 d. Kėdainių savivaldybės tarybos sprendimu Nr. TS-319 Dėl Kėdainių rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo. Į rinkliavą yra įskaičiuotas gyventojų aptarnavimo dažnumas, t. y. kiek kartų per savaitę ar mėnesį turi būti ištuštinami arba paimami atliekų surinkimo konteineriai. Atliekų surinkimo priemonių talpa ir atliekų surinkimo iš atliekų surinkimo priemonių dažnumas nustatomi taip, kad atitiktų pas atliekų turėtoją susidarančių komunalinių atliekų surinkimo poreikį. Kėdainių gyventojams, atliekų surinkimo konteinerių talpa ir atliekų paėmimo (arba jų tuštinimo) minimalus dažnumas nustatytas sutartyje su komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos tiekėju.

Kėdainių rajone taikomas vietinės rinkliavos dydis:

- Kėdainių m., Vilainių k., Paobelio k. ir Janušavos k. Pelėdnagių gyventojams - 15 €/asmeniui (metams) (su PVM);
- Kitiems savivaldybės gyventojams - 10 €/asmeniui (metams) (su PVM);
- Gyventojui turinčiam sodą ar garažą - 5 €/asmeniui (metams) (su PVM).

Kėdainių rajono savivaldybės administracijos, 2014 m. birželio mėnesio duomenimis į vietinės rinkliavos, už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą, mokėtojų registrą buvo įtraukta 57 261 fizinis ir 3 291 juridinis asmuo.

VATP nustatyta atliekų tvarkymo užduotis – užtikrinti, kad visiems atliekų turėtojams būtų sudarytos sąlygos naudotis viešąja komunalinių atliekų tvarkymo paslauga. Kėdainių rajone, viešoji komunalinių atliekų tvarkymo paslauga 2013 m. buvo užtikrinta 100 proc. gyventojų.

Lentelė 1-8. Komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimas gyventojams Kėdainių rajone 2013 m.

Rodiklis	Miestuose nuo 3000 iki 50000 gyv.	Miesteliuose nuo 500 iki 3000 gyv.	Miesteliuose mažiau nei 500 gyv.	Savivaldybės teritorijoje
Paslaugos įdiegimas gyventojams, %	100 %	100 %	100 %	100 %

Šaltinis: Aplinkos apsaugos agentūra, 2013 m.

Lentelėje pateikti skaičiai rodo, jog viešoji komunalinių atliekų tvarkymo paslauga teikiama visiems rajono gyventojams.

Lentelėje žemiau pateikta informacija apie komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų tiekimo gyventojams tendencijas 2009-2013 m.

Lentelė 1-9 Komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimas Kėdainių rajone

Paslaugos teikimas %, 2009 m.	Paslaugos teikimas %, 2010 m.	Paslaugos teikimas %, 2011 m.	Paslaugos teikimas %, 2012 m.	Paslaugos teikimas %, 2013 m.
100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Šaltinis: Aplinkos ministerija, 2013 m.

1.6. PROBLEMINIŲ ATLIEKŲ SRAUTŲ ANALIZĖ IR TVARKYMO PRIEMONĖS

Kėdainių rajono savivaldybės gyventojams sudarytos pakankamos sąlygos komunalines atliekas rūšiuoti susidarymo vietoje arba pristatyti jas į specialias surinkimo vietas. Tačiau, nepaisant šiuo metu egzistuojančios atliekų tvarkymo sistemos, yra tam tikri atliekų srautai, kurių tvarkymas Kėdainių rajono savivaldybei sukelia problemų.

1.6.1. Probleminių atliekų srautų detalizacija ir tvarkymo priemonės

Padangų atliekos

Kiekvienais metais susidariusių padangų atliekų kiekiai vis didėja. Ne visi gyventojai padangų atliekas pristato į DGASA. Dalis jų padangas meta į šalikeles, miškus, mišrių komunalinių atliekų kontenerius. Nedidelės automobilių remonto įmonės tvarkydamos naudotas padangas turi vadovautis aplinkos ministro patvirtinta Aplinkos apsaugos reikalavimų transporto priemonių techninei priežiūrai ir remontui apraše nustatyta tvarka (patvirtinta 2007 m. liepos 13 d., Nr. D1-405). Tačiau dažnai įmonės sukaupę padangų atliekų atsikrato nesivadovaudamos nustatyta tvarka, todėl pasitaiko atvejų, kai padangų atliekos randamos atokiose rajono vietose, apleistose teritorijose ar pan. Tokias atliekas, kaip bešeimininkes, įpareigota surinkti ir sutvarkyti savivaldybė. Šiuo metu padangų atliekos tvarkomos RATC ar savivaldybės lėšomis arba rengiami projektai dotacijoms gauti iš kitų finansavimo šaltinių. Ši problema iškyla dėl gamintojų / importuotojų atsakomybės principo nevisiško veikimo, nepakankamos aplinkos apsaugos inspektorių vykdomos kontrolės, dėl veikiančių nelegalių servisų bei į Lietuvą įvežamų padangų tikslios apskaitos nebuvimo.

Kita problema - Lietuvoje nėra išvystytas padangų atliekų perdirbimas ar kitoks panaudojimas, todėl savivaldybė neturi kam atiduoti surinktų padangų atliekų, jos kaupiamos atliekų surinkimo aikštelėse (DGASA).

Problemai spręsti Kėdainių rajono atliekų tvarkymo sistemos plėtros priemonių plane 2014-2020 metams yra numatytos tokios priemonės:

1.2.3 „Didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelių darbo tobulinimas siekiant jas dar labiau pritaikyti gyventojų poreikiams“;

1.2.4 „Apmokestinamųjų gaminių, tekstilės, statybos ir griovimo, pavojingųjų atliekų surinkimo apvažiavimo būdu organizavimas (ne mažiau kaip 2 kartus per metus kiekvienam atliekų srautui)“;

3.1.1 „Visuomenės švietimo atliekų tvarkymo klausimais regioniniu lygiu programos parengimas“;

3.1.2 „Bendradarbiavimas su nevyriausybinėmis organizacijomis, bendrų visuomenės švietimo ir informavimo atliekų prevencijos ir atliekų tvarkymo klausimais projektų rengimas ir įgyvendinimas“.

Kapinių atliekos

Nors prie kapinių yra pastatyti mišrių komunalinių, antrinių žaliavų ir žaliųjų atliekų surinkimo konteineriai, tačiau dažnai gyventojai, atvykę tvarkyti artimųjų kapų į juos meta viską nerūšiuodami: biologiškai skaidžias atliekas, kapinių žvakes, stiklo duženas, žemes, vainikų liekanas, plastmasines gėles ir kitas kapų tvarkymo atliekas. Viena didžiausių problemų – žaliųjų atliekų iš kapinių tvarkymas. Žaliųjų atliekų

konteineryje šios atliekos būna sumaišytos su kitomis atliekomis ir be pradinio rūšiavimo negali būti kompostuojamos. Tačiau atliekų tvarkytojai neturi pajėgumų kapinių atliekas rūšiuoti ir iš jų atskirti biologiškai skaidžią masę.

Šiai problemai spręsti Kėdainių rajono atliekų tvarkymo sistemos plėtros priemonių plane 2014-2020 metams yra numatytos tokios priemonės:

1.1.4 „Žaliųjų atliekų, kurių tvarkymą organizuoja savivaldybės, surinkimas ir tvarkymas arba tokių atliekų tvarkymas susidarymo vietoje“;

3.1.1 „Visuomenės švietimo atliekų tvarkymo klausimais regioniniu lygiu programos parengimas“;

3.1.2 „Bendradarbiavimas su nevyriausybinėmis organizacijomis, bendrų visuomenės švietimo ir informavimo atliekų prevencijos ir atliekų tvarkymo klausimais projektų rengimas ir įgyvendinimas“.

Didelių gabaritų, pavojingos atliekos

Didelių gabaritų ir pavojingas atliekas gyventojai privalo rūšiuoti ir priduoti į DGASA. Tačiau, vis dar pasitaiko atvejų, kad gyventojai šias atliekas meta šalia mišrių komunalinių atliekų konteinerių arba į juos. Tarp jų dažniausiai būna statybos ir griovimo, baldų ir kitos buityje susidaranti didelių gabaritų atliekos. Tai blogina rajono estetinį vaizdą, yra rizika, kad pavojingos atliekos užterš aplinką.

Šiai problemai spręsti Kėdainių rajono atliekų tvarkymo sistemos plėtros priemonių plane 2014-2020 metams yra numatytos tokios priemonės:

1.2.3 „Didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelių darbo tobulinimas siekiant jas dar labiau pritaikyti gyventojų poreikiams“;

1.2.4 „Apmokestinamųjų gaminių, tekstilės, statybos ir griovimo, pavojingųjų atliekų surinkimo apvažiavimo būdu organizavimas (ne mažiau kaip 2 kartus per metus kiekvienam atliekų srautui)“;

3.1.1 „Visuomenės švietimo atliekų tvarkymo klausimais regioniniu lygiu programos parengimas“;

3.1.2 „Bendradarbiavimas su nevyriausybinėmis organizacijomis, bendrų visuomenės švietimo ir informavimo atliekų prevencijos ir atliekų tvarkymo klausimais projektų rengimas ir įgyvendinimas“.

Maisto / virtuvės atliekos

Kėdainių rajone maisto / virtuvės atliekos atskirai nėra surenkamos, todėl jos kartu su mišrių komunalinių atliekų srautu šalinamos sąvartyne (pagal sąvartynuose šalinamų mišrių komunalinių atliekų sudėties nustatymo analizės duomenis, 2013 metų rudenį darytame tyrime, biologiškai skaidžios maisto gamybos atliekos sudarė 8,78 proc. visų regione šalinamų atliekų kiekio). Didžiausia problema yra ta, jog tokios atliekos patekusios į sąvartyną yra itin pavojingos, netekusios kontakto su oru ir veikiant drėgmei bei bakterijoms, jos skyla ir išskiria metano – šiltnamio efektą sukeliančias dujas. Kita problema, jog biologiškai skaidžios atliekos užteršia antrines žaliavas, patenkančias į mišrių komunalinių atliekų konteinerius, ir taip sumažina galimybes jas perdirbti.

Šiai problemai spręsti Kėdainių rajono atliekų tvarkymo sistemos plėtros priemonių plane 2014-2020 metams yra numatytos tokios priemonės:

Kėdainių rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014 – 2020 m. planas

1.1.1. „Užsakomojo darbo „Maisto ir virtuvės atliekų surinkimo ir sutvarkymo galimybių atskirose savivaldybėse analizė“ pirkimas“;

1.1.2 „Esant poreikiui, organizuoti maisto / virtuvės atliekų rūšiuojamąjį surinkimą ir (ar) individualų kompostavimą“;

1.1.3 „Esant poreikiui, Kauno mechaninio biologinio apdorojimo įrenginių ir Kėdainių mechaninio atliekų rūšiavimo įrenginių adaptavimas maisto ir virtuvės atliekų sutvarkymui“;

3.1.1 „Visuomenės švietimo atliekų tvarkymo klausimais regioniniu lygiu programos parengimas“;

3.1.2 „Bendradarbiavimas su nevyriausybinėmis organizacijomis, bendrų visuomenės švietimo ir informavimo atliekų prevencijos ir atliekų tvarkymo klausimais projektų rengimas ir įgyvendinimas“.

Ne visi rajone susidarę probleminiai atliekų srautai yra atskirai apskaitomi. Dauguma minėtų atliekų yra priskaičiuojamos prie mišrių, didelių gabaritų ar biologiškai suyrančių atliekų (žaliųjų). Ne konteineryje rastos atliekos yra tvarkomos kaip bešeimininkės. Jos yra surenkamos iš įvairių rajono vietų ir vežamos į rūšiavimo liniją, kompostuojamos ar šalinamos sąvartyne, priklausomai nuo jų rūšies.

Kėdainių rajonas 2013 metais sutvarkė 203 t bešeimininkių atliekų.

Probleminiai atliekų srautai susidaro dėl gyventojų neinformavimo apie atliekų tvarkymo galimybes, rūšiavimo priemonių atliekoms tvarkyti trūkumo bei gyventojų sąmoningumo stokos.

1.7. VIEŠŲJŲ IR PRIVAČIŲJŲ ASMENŲ, DALYVAUJANČIŲ ATLIEKŲ TVARKYME, ATSAKOMYBĖS PASKIRSTYMO APIBŪDINIMAS

Siekiant užtikrinti atliekų tvarkymo sistemos tinkamą funkcionavimą, turi būti įvardinti viešieji ir privatieji asmenys (subjektai), dalyvaujantys atliekų tvarkyme ir apibrėžtos jų atsakomybės ribos. Kėdainių rajono savivaldybės atliekų tvarkymo sistemoje dalyvauja penki subjektai:

- **Atliekų turėtojai;**
- **Atliekų tvarkytojai;**
- **Savivaldybės;**
- **Gamintojai ir importuotojai arba juos atstovaujančios licencijuotos organizacijos;**
- **Kauno RATC.**

Atliekų turėtojų atsakomybė. Atliekų turėtojas (fizinis ar juridinis asmuo, nepaisant jo teisinės formos ar vykdomos veiklos pobūdžio) turi rūšiuoti komunalines atliekas, kurias rūšiuoti nustato įstatymai ir kiti teisės aktai. Atliekų turėtojai atsakingi už atliekų rūšiavimą jų susidarymo vietoje ir jų perdavimą atliekų tvarkytojui, kuris atlieka rūšiuojamąjį atliekų surinkimą, išvežimą. Informaciją apie buityje susidarančių atliekų tvarkymo galimybes teritorijoje, atliekų turėtojui suteikia savivaldybė, atliekų tvarkytojas, gamintojus ir importuotojus atstovaujančios organizacijos, regioninis atliekų tvarkymo centras. Atliekų turėtojas privalo mokėti nustatytą rinkliavą už

mišrių komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą. Už kitas atskirai surenkamas komunalines atliekas atliekų turėtojas nemoka¹.

Atliekų tvarkytojų atsakomybė. Komunalinių atliekų tvarkytojas, atsakingas už rūšiuojamąjį atliekų surinkimą iš komunalinių atliekų turėtojų ir jų išvežimą. Atliekų tvarkytojas, teikiantis šią paslaugą, atsakingas už komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos kokybės užtikrinimą, kaip numatyta sutartyje su savivaldybe, taip pat atliekų turėtojų informavimą ir švietimą komunalinių atliekų tvarkymo srityje.

Gamintojų ir importuotojų ir juos atstovaujančių organizacijų atsakomybė. Organizacijos atsakingos už elektros ir elektroninės įrangos, pakuočių ir pakuočių atliekų rūšiuojamojo surinkimo organizavimą ir (ar) dalyvavimą organizuojant tokių atliekų tvarkymą savivaldybės organizuojamoje komunalinių atliekų tvarkymo sistemoje (pvz.: įrengiant papildančias sistemas). Organizacijos atsakingos už šių atliekų surinkimo, vežimo ir apdorojimo išlaidų padengimą, taip pat visuomenės švietimo ir informavimo organizavimo ir vykdymo išlaidų padengimą.

Savivaldybės atsakomybė. Savivaldybė atsakinga už komunalinių atliekų tvarkymo sistemos organizavimą, būtiną jos teritorijose susidarančioms komunalinėms atliekoms tvarkyti, sistemos funkcionavimą. Organizuoja atliekų, kurių turėtojo nustatyti neįmanoma arba kuris neegzistuoja, tvarkymą ir administruoja komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimą. Savivaldybė atsako už tai, kad visiems jos teritorijoje esantiems atliekų turėtojams būtų sudarytos sąlygos naudotis komunalinių atliekų tvarkymo paslauga. Savivaldybė atsakinga už atliekų tvarkytojo parinkimą, jo teikiamos paslaugos kokybės priežiūrą ir kontrolę, už šios paslaugos nepertraukiamą teikimą savivaldybės teritorijoje. Taip pat savivaldybė atsakinga už komunalinių atliekų turėtojų registravimą, jų informavimą ir švietimą apie buityje susidarančių atliekų tvarkymo galimybes teritorijoje.

Siekiant užtikrinti komunalinių atliekų sraute susidarančių elektros ir elektroninės įrangos ir pakuočių atliekų surinkimą ir tvarkymą, savivaldybė privalo su gamintojų ir importuotojų organizacijomis sudaryti šių atliekų tvarkymo organizavimo sutartis.

Savivaldybė atsako už VATP nustatytų užduočių įvykdymą bei jame numatytų minimalių reikalavimų įgyvendinimą.

Kauno regiono atliekų tvarkymo centro atsakomybė. Kauno RATC – savivaldybių susijungimo ir bendradarbiavimo principu įsteigtas juridinis asmuo. Kauno RATC atsakingas už atliekų tvarkymo sistemos sukūrimą, administravimą ir stebėseną atliekų tvarkymo regione, komunalinių atliekų sąvartynų bei kitų atliekų tvarkymo objektų statybą, plėtimą ir modernizavimą, rekultivavimą, saugų jų eksploatavimą, sėkmingą atliekų tvarkymo sistemos įkūrimo ir plėtros projektų įgyvendinimą.

1.8. VISUOMENĖS ŠVIETIMAS IR INFORMAVIMAS ATLIEKŲ TVARKYMO KLAUSIMAIS

Gyventojai įvairiomis visuomenės informavimo priemonėmis raginami rūšiuoti atliekas ir nemesti pavojingųjų, didelių gabaritų, elektros ir elektroninės įrangos ir kitų, specialaus apdorojimo reikalaujančių atliekų į mišrių atliekų konteinerius: transliuojami specialūs TV reportažai, sąvartynuose organizuojamos pažintinės ekskursijos mokiniams ir studentams. Parengtos švietėjiškos knygutės, bukletai, informaciniai leidiniai aplinkosaugos tema:

¹ Tam tikroms komunalinėms atliekoms gali būti nustatyti kiekiai, kurie priimami nemokamai.

- Knygelė apie rūšiavimą ikimokyklinio amžiaus vaikams "Švari žemė";
- Knygelė apie rūšiavimą 4-5 klasių moksleiviams "Žalia klasė-žalia mokykla";
- Knygelė apie kompostavimą 6-ų klasių moksleiviams "Žalia klasė-žali namai";
- Knygelė apie didelių gabaritų ir pavojingų, pakuočių atliekų tvarkymą moksleiviams "Žalia klasė-žalia aplinka";
- Informacinis bukletas – „Kompostuokime organines atliekas!“;
- Informacinis bukletas – „Rūšiuokime atliekas!“;
- Informacinis leidinys apie VšĮ Kauno regiono atliekų tvarkymo centrą ir jo vykdomą veiklą.

Savivaldybės, gamintojų ir importuotojų organizacijos savo lėšomis taip pat vykdo visuomenės švietimą pasitelkiant įvairias informavimo priemones ir šaltinius. Informavimo priemonės vykdomos kasmet ir taip skatinamas atliekų rūšiavimas jų susidarymo vietoje – pas gyventojus. Taip pat, visa švietėjiška, aiškinamoji informacija prieinama Kauno RATC tinklalapyje bei Kėdainių rajono savivaldybės tinklalapyje.

1.9. KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ PREVENCIJA

Atliekų prevencijos tikslas – vengti atliekų susidarymo, mažinti susidarančių ir nenaudojamų atliekų, taip pat kenksmingų medžiagų kiekį medžiagose ir produktuose, naudoti produktus pakartotinai ar pailginti jų gyvavimo ciklą, taip mažinti neigiamą poveikį aplinkai ir visuomenės sveikatai. Turi būti siekiama, kad augant vartojimui, komunalinių atliekų, įskaitant pakuočių, elektros ir elektroninės įrangos bei biologiškai skaidžias atliekas, susidarymas augtų lėčiau, o susidarančių komunalinių atliekų kiekis neviršytų Europos Sąjungos valstybių narių vidurkio. **Valstybinė atliekų prevencijos programa** apima visus atliekų srautus, tačiau prioritetas teikiamas pakuočių, elektros ir elektroninės įrangos atliekų, biologiškai skaidžių atliekų, pavojingųjų ir statybinių atliekų susidarymo mažinimui.

Atliekų prevencijos praktinį įgyvendinimą užtikrina Valstybinė atliekų prevencijos programa (patvirtinta LR aplinkos ministro 2013 m. spalio 22 d. įsakymu Nr. D1-782), kurios vykdytojais paskirtos Aplinkos, Sveikatos apsaugos, Švietimo ir mokslo ministerijos.

Atliekų prevencijos programos 2014–2020 metų **uždaviniai** tikslui pasiekti:

- tobulinti atliekų tvarkymo srities teisės aktus, nustatant reikalavimus, susijusius su komunalinių atliekų sraute susidarančių atliekų prevencija ir pakartotiniu naudojimu;
- skatinti tausojančią vartojimą;
- skatinti gaminių pakartotinį naudojimą ir paruošimo naudoti pakartotinai veiklą;
- didinti visuomenės sąmoningumą bei tobulinti savivaldybių darbuotojų kvalifikaciją atliekų prevencijos srityje.

Atliekų prevencijos programos iškeltam tikslui pasiekti, Kėdainių rajono savivaldybėje planuojama skirti ypatingą dėmesį visuomenės švietimui ir informavimui atliekų prevencijos srityje bei vykdyti šias priemones:

- vykdyti visuomenės švietimo ir informavimo priemones atliekų prevencijos ir atsakingo vartojimo srityje ir parengti visuomenės švietimo programą;
- savivaldybės lygiu sudalyvauti ir įgyvendinti projektus visuomenės švietimo ir informavimo atliekų prevencijos ir atsakingo vartojimo srityje.

Kėdainių rajono savivaldybėje numatoma skatinti ne tik atliekų prevencijos veiklą informuojant ir šviečiant visuomenę, bet ir paruošimą pakartotiniam naudojimui

sukuriant atskirą tekstilės atliekų (dažniausiai pakartotiniam naudojimui dar tinkamų drabužių) surinkimą specialiais konteneriais.

1.10. VALSTYBINIAME STRATEGINIAME ATLIEKŲ TVARKYMO 2007 – 2013 METŲ PLANE NUSTATYTŲ UŽDUOČIŲ ĮGYVENDINIMO BŪKLĖ

Kėdainių rajono atliekų tvarkymo sistemą galima įvertinti pagal tai, kaip įgyvendinamos *Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo 2007 – 2013 metų plane* (patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. balandžio 12 d. nutarimu Nr. 519) nustatytos komunalinių atliekų tvarkymo užduotys. Šis vertinimas pateiktas žemiau esančioje lentelėje.

Lentelė 1-10 Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane nustatytų užduočių įgyvendinimo būklės Kėdainių rajone vertinimas

Eil. Nr.	VSATP punktas	Komunalinių atliekų tvarkymo užduotis	Įgyvendinimas 2013 m. pabaigoje
1.	84.1 98.1	iki 2009 m. užtikrinti viešosios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos visuotinumą, kokybę ir prieinamumą. Visuotinumą principas laikomas užtikrintu, kai viešojo komunalinių atliekų tvarkymo paslauga teikiama ne mažiau kaip 95 proc. savivaldybės teritorijos asmenų, kuriems toje teritorijoje nuosavybės teise priklauso nekilnojamojo turto objektai (išskyrus žemės sklypus be pastatų) ar kurie kitu pagrindu teisėtai valdo ar naudoja šiuos objektus	Įgyvendinta.
2.	84.2	ne vėliau kaip nuo 2009 m. vidurio nepavojingas atliekas šalinti tik Europos Sąjungos reikalavimus atitinkančiuose regioniniuose nepavojingų atliekų sąvartynuose	Įgyvendinta.
3.	84.5 98.4	iki 2013 m. paruošti perdirbti ar kitaip naudoti ne mažiau kaip 50 proc. komunalinių atliekų; užtikrinti, kad šalinamų komunalinių atliekų kiekis neviršytų 50 proc. susidariusių savivaldybės teritorijoje komunalinių atliekų per metus. Kitos susidariusios komunalinės atliekos turi būti perdirbtos ar kitaip panaudotos	Įgyvendinama plečiant pirminį rūšiavimą ir pradėjus eksploatuoti mechaninio biologinio atliekų apdorojimo įrenginius. 2013 m. Kėdainių rajone buvo perdirbta/panaudota 15 proc. komunalinių atliekų.
4.	98.2	Parengti ir (ar) patvirtinti konteinerių aikštelių išdėstymo schemas ir užtikrinti, kad iki 2008 m. būtų pastatyti specialūs konteineriai, skirti antrinėms žaliavoms surinkti, pagal šiuos minimalius reikalavimus: gyvenamuosiuose daugiabučių namų rajonuose įrengti ne mažiau kaip po vieną antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelę 800 gyventojų šalia mišrių komunalinių atliekų konteinerių ar kitose gyventojams patogiose, estetiškai įrengtose ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimus atitinkančiose vietose; gyvenamuosiuose individualių namų kvartaluose ir miesteliuose, sodų ir garažų savininkų bendrijų teritorijose įrengti ne mažiau kaip po vieną antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelę prie pagrindinio išvažiavimo iš tokio kvartalo ar bendrijos teritorijos arba įvažiavimo į juos, šalia mišrių komunalinių atliekų konteinerių ar kitose gyventojams (bendrijų nariams) patogiose, estetiškai įrengtose ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimus atitinkančiose vietose; atskirai rinkti antrines žaliavas (esančias komunalinėse atliekose) iš įmonių, įstaigų ir organizacijų į specialius konteinerius ir (arba) naudojant kitas surinkimo priemones; Pastatyti specialius konteinerius, skirtus antrinėms žaliavoms	Įgyvendinta. Vietose kur nėra techninių galimybių pastatyti specialių konteinerių arba jų naudojimas ekonomiškai netikslingas, taikomos kitos antrinių žaliavų surinkimo priemonės ir būdai.

Eil. Nr.	VSATP punktas	Komunalinių atliekų tvarkymo užduotis	Įgyvendinimas 2013 m. pabaigoje
		surinkti viešosiose vietose, kuriose dėl dažno gyventojų lankymosi ir aptarnavimo specifikos susidaro daug antrinių žaliavų, taip pat laikinuosius specialius konteinerius viešųjų renginių metu. Konteineriai ir jų pastatymo vietos turi būti estetiškai ir patogūs lankytojams, atitikti visuomenės sveikatos saugos reikalavimus. Jeigu nėra techninių galimybių pastatyti specialių konteinerių arba jų naudojimas ekonomiškai netikslingas, taikyti kitas antrinių žaliavų surinkimo priemones ir būdus (pvz., antrinių žaliavų surinkimas specialiais maišais, antrinių žaliavų turėtojų apvažiavimas ar kita).	
5.	98.3	iki 2009 m. užtikrinti, kad būtų įrengta ne mažiau kaip viena didelių gabaritų atliekų (baldų, statybos ir griovimo, elektros ir elektroninės įrangos atliekų, naudotų padangų, pavojingų buitinių atliekų, antrinių žaliavų, biologiškai skaidžių atliekų) surinkimo aikštelė 50 tūkst. gyventojų, taip pat šios atliekos surenkamos ir kitokiais būdais (pvz., apvažiuojant turėtojus). Gyventojams atstumas iki tokių aikštelių turėtų būti ne daugiau kaip 10 kilometrų.	Įgyvendinta. Naujame valstybiniame atliekų tvarkymo plane 2014-2020 metams sąlygos dėl atstumo nėra.
6.	97.	Siekdamos gerinti tam tikrų atliekų srautų surinkimą ir mažinti komunalinių atliekų tvarkymo savivaldybių valdomose sistemose išlaidas, savivaldybės turi glaudžiai bendradarbiauti su gamintojais ir importuotojais (arba jiems atstovaujančiomis licencijuotomis gamintojų ir importuotojų organizacijomis), kurie pagal gamintojo atsakomybės principą turi organizuoti ir (ar) finansuoti gaminių ir pakuočių atliekų tvarkymą, kad būtų įvykdytos Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatytos gaminių ir (ar) pakuočių atliekų tvarkymo užduotys.	Įgyvendinta. Pasirašytos sutartys ir t.t.
7.	101. 102. 4 priedas	Biologiškai skaidžių atliekų tvarkymas turi užtikrinti, kad sąvartynuose šalinamos komunalinės biologiškai skaidžios atliekos, susidariusios Kėdainių rajone, 2013 m. sudarytų ne daugiau kaip 7.400 t.	Įgyvendinta. 2013 m. sąvartynuose pašalinta 3.471,82 t komunalinių biologiškai skaidžių atliekų.
8.	103. /104.3. 104.1. 106.2.2.	Atskirai surinktos komunalinės biologiškai skaidžios atliekos turi būti perdirbamos arba kitaip naudojamos. „Žaliosios atliekos“, t. y. sodų, parkų ir želdynų tvarkymo biologiškai skaidžios atliekos, turi būti surenkamos ir apdorojamos kompostavimo įrenginiuose. Turi būti skatinamas ir individualus „žaliųjų atliekų“ kompostavimas. Savivaldybės iki 2010 m., atsižvelgdamos į regionų bendradarbiavimo galimybes, privalo užtikrinti, kad kiekviename atliekų tvarkymo regione būtų sudarytos sąlygos apdoroti (kompostuoti ir (ar) anaerobiškai pūdyti) komunalines biologiškai skaidžias atliekas	Įgyvendinta. Išdalinta 4,221 vnt. individualaus kompostavimo konteinerių, eksploatuojamos komunalinių nuotekų dumblo kompostavimo ir žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelės.
9.	104.2. 107.	Savivaldybės, atsižvelgdamos į kiekvieno regiono specifiką ir regionų bendradarbiavimo galimybes, privalo taip organizuoti komunalinių atliekų tvarkymo sistemą, kad iki 2010 m. būtų įdiegtas mechaninis biologinis apdorojimas arba atskiras komunalinių biologiškai skaidžių atliekų surinkimas ir šių atliekų apdorojimas.	Neįgyvendinta. Planuojama, jog MBA pradės veikti nuo 2015 m. rugsėjo mėn.. Esant poreikiui bus organizuojamas atskiras maisto / virtuvės atliekų rūšiuojamasis surinkimas ir (ar) individualus kompostavimas.

2. KĖDAINIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS ATLIEKŲ TVARKYMO SISTEMOS PLĖTROS PRIEMONIŲ PLANAS 2014 – 2020 M.

Kėdainių rajono savivaldybės atliekų tvarkymo plano 2014 - 2020 metų įgyvendinimo priemonės, skatina atliekų prevenciją, paruošimą pakartotiniam naudojimui, perdirbimą, kitokį naudojimą ir saugų atliekų šalinimą, pateiktos žemiau esančioje lentelėje. Šiame priemonių plane numatyti priemonių vykdytojai bei finansavimo šaltiniai.

Pagrindiniai komunalinių atliekų tvarkymo sistemos vystymo prioritetai 2014 – 2020 metų laikotarpiui:

- Sumažinti sąvartynuose šalinamų komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekį;
- Užtikrinti atliekų tvarkymo prioritetų eiliškumo įgyvendinimą;
- Išplėtoti atskiro atliekų surinkimo sistemą;
- Užtikrinti visuotinę atliekų surinkimo paslaugą.

Atsižvelgiant į šiuos prioritetus, formuojami Kėdainių rajono savivaldybės atliekų tvarkymo tikslai, uždaviniai ir priemonės.

Lentelė 2-1 Kėdainių r. sav. atliekų tvarkymo sistemos plėtros priemonių planas 2014 – 2020 m.

Nr.	Veiksmas	Įvykymo terminas	Įgyvendinimo rodiklis	Investicijos, tūkst. EUR	Vykdytojai	Investicijų finansavimo šaltinis
1 tikslas Mažinti sąvartynuose šalinamų atliekų kiekį – plėtoti racionalų atliekų medžiaginių ir energinių išteklių naudojimą						
1.1 uždavinys Sukurti komunalinių biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo pajėgumus						
Užsakomojo darbo „Maisto ir virtuvės atliekų surinkimo ir sutvarkymo galimybių Kauno regiono savivaldybės analizė“ pirkimas (regioninė priemonė, kurios išlaidos pagal savivaldybės buvo paskirstytos pagal savivaldybių piniginių įnašą Kauno RATC struktūroje)						
1.1.1.		2015	Galimybių studija - 1 vnt.	1,5	Kauno RATC	Kauno RATC
1.1.2.	Esant poreikiui organizuoti maisto/virtuvės atliekų rūšiuojamąjį surinkimą ir (ar) individualų kompostavimą	2016-2018	Reikiamas maisto/virtuvės atliekų konteinerių skaičius paaiskės galimybių studijos rengimo metu.	27,2	Savivaldybė, Kauno RATC	Savivaldybės, ES fondų lėšos
1.1.3.	Esant poreikiui Kauno mechaninio biologinio apdorojimo įrenginių ir Kėdainių mechaninio atliekų rūšiavimo įrenginių adaptavimas atskirai surinktų maisto ir virtuvės atliekų sutvarkymui (regioninė priemonė, kurios išlaidos pagal savivaldybės buvo paskirstytos pagal savivaldybių piniginių įnašą Kauno RATC struktūroje)	2016-2018	Kauno mechaninio biologinio apdorojimo įrenginių ir Kėdainių mechaninio atliekų rūšiavimo įrenginių adaptavimas atskirai surinktų maisto ir virtuvės atliekų sutvarkymui	67,2	Kauno RATC	Kauno RATC
1.1.4.	Žaliųjų atliekų, kurių tvarkymą organizuoja savivaldybės, surinkimas ir tvarkymas arba tokių atliekų tvarkymas susidarymo vietoje	2015-2020	ŽA kompostavimo konteineriai - 2.000 vnt.;	115,8	Savivaldybė, Kauno RATC	Kauno RATC, ES fondų lėšos
1.1.5.	Didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelių pritaikymas rinkti buitėje susidarancias žaliąsias atliekas	2015-2020	DGASA įrengti konteinerių žalioms atliekoms surinkti - 1 vnt.	1,5	Kauno RATC	Kauno RATC
1.2 uždavinys Plėtoti rūšiuojamojo atliekų surinkimo sistemas						
1.2.1.	Rūšiuojamojo atliekų surinkimo prie daugiabučių namų ir kitose viešose vietose sistemos plėtra	2015-2020	Įrengta 10 vnt. antrinių žaliavų konteinerių aikštelių; pastatyta 20 vnt. antrinių žaliavų konteinerių kompleksų	44,1	Savivaldybė, Gamintojai ir importuotojai, ES fondų lėšos	Savivaldybė, Gamintojai ir importuotojai, ES fondų lėšos
1.2.2.	Rūšiuojamojo atliekų surinkimo sistemos individualiems namams plėtra	2015-2020	14.450 vnt. individualių antrinių žaliavų rūšiavimo konteinerių kompleksai	669,6	Savivaldybė, Gamintojai ir importuotojai, Kauno RATC, ES fondų lėšos	Gamintojai ir importuotojai, Kauno RATC, ES fondų lėšos
1.2.3.	Didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelių darbo tobulinimas siekiant jį dar labiau pritaikyti gyventojų poreikiams	2015-2020	DGASA TIPK leidimų peržiūra ir keitimas, esant poreikiui ir galimybei papildomų konteinerių tekstilės, statybos ir	5,5	Kauno RATC	Kauno RATC

				griovimo, pavojingoms atliekoms įrengimas - 3 vnt.			
1.2.4.	Apmokestinamųjų gaminių, tekstilės, statybos ir griovimo, pavojingųjų atliekų surinkimo būdu organizavimas (ne mažiau kaip 2 kartus per metus kiekvienam atliekų srautui)	2015-2020		Suorganizuoti ne mažiau kaip po 2 apvažiavimus per metus apmokestinamųjų gaminių, tekstilės, statybos ir griovimo, pavojingoms atliekoms surinkti	-	Savivaldybė	Savivaldybė
1.3 uždavinys Tobulinti sukurta ir veikiančią atliekų tvarkymo sistemą							
1.3.1.	Zabališkio sąvartyne veiksniančio, mechaninio atliekų rūšiavimo įrenginio statyba	2015		Pastatytas mechaninio apdorojimo įrenginys Zabališkio regioniniame sąvartyne - 1 vnt.	8.139,5	Kauno RATC	ES fondų lėšos; Kauno RATC
1.3.2.	Zabališkio sąvartyno plėtra (<i>regioninė priemonė, kurios išlaidos pagal savivaldybės buvo paskirstytos pagal savivaldybių piniginių įnašą Kauno RATC struktūroje</i>). Numatyti galimas lengvatų suteikimo ar kompensavimo priemonės netoli sąvartyno teritorijos gyvenantiems asmenims, kurios kompensuotų ar sumažintų gyvenimo kokybę bloginančius veiksnius, atsiradusius dėl šalia esančiame sąvartyne vykdomos veiklos.	2016		Papildomų sekcijų įrengimas - 1 vnt.	497,3	Kauno RATC	Kauno RATC
1.3.3.	Patvirtinti ar atnaujinti konteinerių aikštelių išdėstymo schemas	2015		Atnaujinta ar patvirtinta konteinerių aikštelių išdėstymo schema - 1 vnt.	-	Savivaldybė	Savivaldybė
2 tikslas Užtikrinti visuomenės sveikatai ir aplinkai saugų visų atliekų srautų tvarkymą, tobulinti esamas atliekų tvarkymo sistemas							
2.1 uždavinys Užtikrinti, kad visiems atliekų turėtojams būtų sudarytos sąlygos naudotis viešąja komunalinių atliekų tvarkymo paslauga							
2.1.1.	Sukurti komunalinių atliekų turėtojų registrą ir jame registruoti komunalinių atliekų turėtojus	2015-2016		Programinės įrangos paketas ir duomenys, komunalinių atliekų turėtojams registruoti - 1 vnt.	20,0	Savivaldybė	Savivaldybė
2.1.2.	Visiems atliekų turėtojams sudaryti sąlygas naudotis viešąja komunalinių atliekų tvarkymo paslauga sudarant komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimo sutartis su komunalinių atliekų turėtojais arba nustatant vietinę rinkliavą už komunalinių atliekų tvarkymą	2015-2016		Tarybos sprendimas	-	Savivaldybė	Savivaldybė
2.1.3.	Komunalinių atliekų tvarkymo paslaugą teikti vadovaujantis Aplinkos ministerijos patvirtintais minimaliais kokybės reikalavimais	2015-2020		Komunalinių atliekų tvarkymas, vadovaujantis LR Aplinkos ministro 2012 m. spalio 23 d. įsakymu Nr. D1-857 "Dėl minimalių komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos kokybės reikalavimų patvirtinimo"	-	Savivaldybė, Kauno RATC	Savivaldybė, Kauno RATC
2.2 uždavinys Efectyvinti komunalinių atliekų tvarkymo reikalavimų kontrolę							
2.2.1.	Steigti/efektyvinti atliekų tvarkymo kontrolės sistemą	2015-2020		Veikianti atliekų tvarkymo sistemos kontrolės sistema	-	Savivaldybė	Savivaldybė

3 tikslas Didinti visuomenės sąmoningumą, tobulinti valstybės ir savivaldybės institucijų darbuotojų kvalifikaciją atliekų tvarkymo srityje						
3.1 uždavinys Didinti visuomenės sąmoningumą atliekų tvarkymo srityje						
3.1.1.	Visuomenės švietimo atliekų tvarkymo klausimais regioniniu lygiu programos parengimas (<i>regioninė priemonė, kurios išlaidos pagal savivaldybės buvo paskirstytos pagal savivaldybių piniginių įnašą Kauno RATC struktūroje</i>)	2015-2020	Parengta programa, 1 vnt.	0,6	Kauno RATC	Kauno RATC
3.1.2.	Bendradarbiavimas su nevyriausybinėmis organizacijomis, bendrų visuomenės švietimo ir informavimo atliekų prevencijos ir atliekų tvarkymo klausimais projektų rengimas ir įgyvendinimas	2015-2020	Įgyvendinti projektai visuomenės švietimo ir informavimo atliekų tvarkymo ir prevencijos klausimais	-	Savivaldybė, Kauno RATC	Savivaldybė, Kauno RATC, ES fondų lėšos
3.2 uždavinys Tobulinti atliekų tvarkymo srities teisės aktus						
3.2.1.	Atliekų tvarkymą reglamentuojančių teisės aktų peržiūra, atnaujinimas ir rengimas	2015-2020	Nuolatinė teisės aktų peržiūra, atnaujinimas ir rengimas	-	Savivaldybė, Kauno RATC	Savivaldybė, Kauno RATC

*Kauno RATC – Kauno regioninis atliekų tvarkymo centras

Kėdainių rajono teritorijoje susidariusioms atliekomis tvarkyti bus eksploatuojama didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelė, žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelė, komunalinių nuotekų dumblo kompostavimo aikštelė.

Pagrindinis dėmesys šiuo planavimo laikotarpiu bus skiriamas atliekų prevencijos, paruošimo pakartotiniam naudojimui bei perdirbimo skatinimui.

3. ĮVERTINIMAS, KAIP ATLIEKŲ TVARKYMO PLANŲ ĮGYVENDINIMO PRIEMONĖS PADĖS PASIEKTI JUOSE NUSTATYTUS ATLIEKŲ TVARKYMO TIKSLUS IR UŽDAVINIUS

Kėdainių rajono atliekų tvarkymo plane numatytos priemonės padės įgyvendinti išsikeltus tikslus ir uždavinius, skirtus užtikrinti atliekų tvarkymo sistemos kokybiškam funkcionavimui rajone.

1 tikslas Mažinti sąvartynuose šalinamų atliekų kiekį – plėtoti racionalų atliekų medžiaginių ir energinių išteklių naudojimą.

1.1 uždavinys Sukurti komunalinių biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo pajėgumus;

1.2 uždavinys Plėtoti rūšiuojamojo atliekų surinkimo sistemas;

1.3 uždavinys Tobulinti sukurtą ir veikiančią atliekų tvarkymo sistemą.

1.1 uždaviniu siekiama sukurti komunalinių biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo pajėgumus regione. Uždavinys bus įgyvendintas tuo atveju, jei numatytos priemonės biologiškai skaidžių atliekų tvarkymui iki 2020 metų bus įgyvendintos. Atliekų tvarkymo plano priemonių plane, uždaviniui 1.1 pasiekti bus parengta galimybių studija, kurioje atlikta analizė dėl maisto ir virtuvės atliekų surinkimo ir sutvarkymo galimybių Kauno regiono savivaldybėse. Esant poreikiui bus organizuojamas atskiras maisto ir virtuvės atliekų surinkimas ir (ar) individualus kompostavimas. O Kauno MBA ir Kėdainių MAR įrenginiai, esant poreikiui, bus adaptuoti maisto ir virtuvės atliekų sutvarkymui. Taip pat prie uždavinio įgyvendinimo prisidės žaliųjų atliekų tvarkymo infrastruktūros tolesnė eksploatacija ir plėtra.

1.2 uždaviniu siekiama išplėtoti esamas ir diegti naujas rūšiuojamojo atliekų surinkimo sistemas. Kad būtų pasiektas minėtas uždavinys Kėdainių rajone turi būti išplėtoti rūšiuojamojo atliekų surinkimo sistema prie daugiabučių, individualių namų ir kitose viešose vietose, pasitelkiant rūšiavimui skirtas priemones - konteinerius. Taip pat, prie uždavinio įgyvendinimo prisidės kitų atliekų srautų (didelių gabaritų, apmokestinamųjų gaminių, tekstilės, statybos ir griovimo, pavojingų atliekų) surinkimo organizavimas apvažiavimo būdu, infrastruktūros sukūrimas, DGASA darbo tobulinimas.

1.3 uždaviniu yra siekiama sukurti efektyviai veikiančią atliekų tvarkymo sistemą, uždaviniui pasiekti reikia įgyvendinti priemones susijusias su atliekų tvarkymo įrenginių plėtra. Iki 2016 metų planuojama pastatyti MBA įrenginius, o iki 2020 metų įvykdyti Zabieliškio regioninio sąvartyno plėtrą. Taip pat, visos regiono savivaldybės iki 2016 metų turi būti pasirengusios ir patvirtinusios konteinerių aikštelių išdėstymo schemas.

Kėdainių rajono savivaldybės atliekų tvarkymo priemonių plano 1-as tikslas - „Mažinti sąvartynuose šalinamų atliekų kiekį – plėtoti racionalų atliekų medžiaginių ir energinių išteklių naudojimą“, bus pasiektas įgyvendinus 1.1, 1.2 ir 1.3 uždavinių priemones. Priemonės įgyvendins Kauno RATC, Kėdainių rajono savivaldybė bei gamintojų ir importuotojų organizacijos.

2 tikslas Užtikrinti visuomenės sveikatai ir aplinkai saugų visų atliekų srautų tvarkymą, tobulinti esamas atliekų tvarkymo sistemas.

2.1 uždavinys Užtikrinti, kad visiems atliekų turėtojams būtų sudarytos sąlygos naudotis viešąja komunalinių atliekų tvarkymo paslauga:

2.2 uždavinys Efektyvinti komunalinių atliekų tvarkymo reikalavimų kontrolę.

2.1 uždaviniu siekiama užtikrinti, kad visiems atliekų turėtojams būtų sudarytos sąlygos naudotis viešąja komunalinių atliekų tvarkymo paslauga. Atliekų tvarkymo visuotinumui užtikrinti, turi būti sukurtas komunalinių atliekų turėtojų registras, o jame registruojami komunalinių atliekų turėtojai, sudarytos komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimo sutartys su komunalinių atliekų turėtojais arba nustatyta vietinė rinkliava už komunalinių atliekų tvarkymą. Komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos savivaldybėse turi būti teikiamos vadovaujantis aplinkos ministro patvirtintais minimaliais kokybės reikalavimais.

2.2 uždaviniu siekiama efektyvinti komunalinių atliekų tvarkymo reikalavimų kontrolę, tai bus pasiekta įsteigus arba tobulinant atliekų tvarkymo kontrolės sistemą.

Priemonių plano 2-as tikslas - „Užtikrinti visuomenės sveikatai ir aplinkai saugų visų atliekų srautų tvarkymą, tobulinti esamas atliekų tvarkymo sistemas“, bus pasiektas įgyvendinus 2.1 ir 2.2 uždavinių priemones. Priemonės įgyvendins Kauno RATC ir Kėdainių rajono savivaldybė.

3 tikslas Didinti visuomenės sąmoningumą, tobulinti valstybės ir savivaldybės institucijų darbuotojų kvalifikaciją atliekų tvarkymo srityje.

3.1 uždavinys Didinti visuomenės sąmoningumą atliekų tvarkymo srityje:

3.2 uždavinys Tobulinti atliekų tvarkymo srities teisės aktus.

3.1 uždaviniu siekiama didinti visuomenės sąmoningumą atliekų tvarkymo srityje. Šiam uždaviniui pasiekti turi būti įgyvendintos priemonės skatinančios visuomenės švietimą ir informavimą atliekų tvarkymo klausimais. Taip pat vykdyti aktyvų bendradarbiavimą su nevyriausybinėmis organizacijomis visuomenės švietimo ir informavimo atliekų prevencijos klausimais, rengti ir įgyvendinti įvairius projektus.

3.2 uždaviniu siekiama tobulinti atliekų tvarkymo srities teisės aktus. Uždavinys bus įgyvendintas tuo atveju, jei su atliekų tvarkymo sistema susiję teisės aktai (Atliekų tvarkymo taisyklės, Atliekų tvarkymo planai ir kiti savivaldybės atliekų tvarkymo sistema reglamentuojantys teisės aktai) laiku bus parengiami, peržiūrimi bei atnaujinami.

Kėdainių rajono savivaldybės atliekų tvarkymo plano 3-as tikslas „Didinti visuomenės sąmoningumą, tobulinti valstybės ir savivaldybės institucijų darbuotojų kvalifikaciją atliekų tvarkymo srityje“. Minėtas tikslas bus pasiektas įgyvendinus 3.1 ir 3.2 uždavinių priemones. Priemonės įgyvendins Kauno RATC ir Kėdainių rajono savivaldybė.

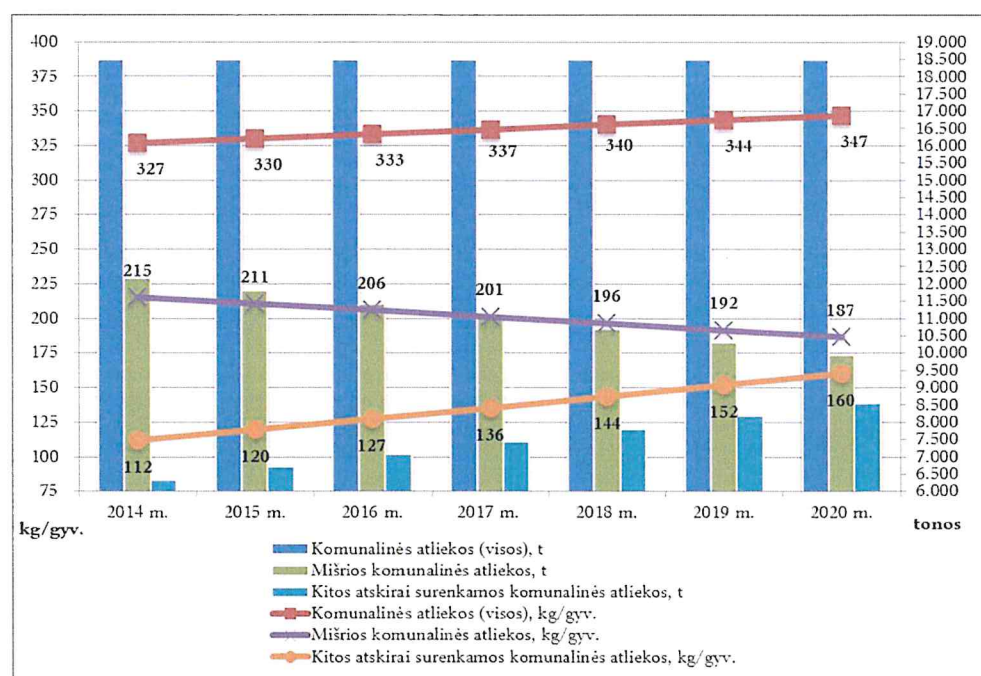
4. KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ SRAUTŲ SUSIDARYMO IR TVARKYMO ATEITYJE VERTINIMAS

4.1. KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ SRAUTŲ SUSIDARYMAS ATEITYJE

Kėdainių rajono savivaldybėje komunalinių atliekų srautų susidarymo prognozė apima 2014 – 2020 metus. Prognozė daroma, vadovaujantis Kėdainių rajono savivaldybės faktiniais 2013 m. duomenimis.

Duomenų modeliavimas atliekamas vadovaujantis 2009 – 2012 m. atliekų kiekių susidarymo krypties tendencija Kauno regione. Prognozė paskaičiuojama pagal komunalinių atliekų kiekį kilogramais tenkantį 1 gyventojui per metus bei gyventojų skaičiaus pokytį. Daroma prielaida, kad 2014 – 2020 metais gyventojų skaičius kas metus mažės nežymiai (1 proc.), o komunalinių atliekų kiekis kilogramais 1 gyventojui kasmet augs (1 proc.).

Pateikta atliekų susidarymo ir pasiskirstymo prognozė (žr. pav. 3, priedą 5) gali kisti pasikeitus ne tik demografinėi ir/ar ekonominei situacijai Lietuvoje, bet ir dėl kitų faktorių (pvz. geopolitiniai įvykiai ir pan.).

Pav. 3 Komunalinių atliekų srautų susidarymas 2014 – 2020 metais, kg vienam gyventojui

Atlikta prognozė rodo, kad bendras **komunalinių atliekų** kiekis kilogramais vienam gyventojui per prognozuojamą laikotarpį bus padidėjęs ~6 proc. arba ~20 kg vienam gyventojui. Prognozuojant skaičiuojama, kad 2020 m. gyventojų skaičius bus sumažėjęs ~6 proc. Vertinant komunalinių atliekų kiekį tonomis, per 2014 – 2020 m. laikotarpį susidaręs komunalinių atliekų kiekis bus minimaliai neigiamas ir sumažės ~0.06 proc. arba ~ 11 t.

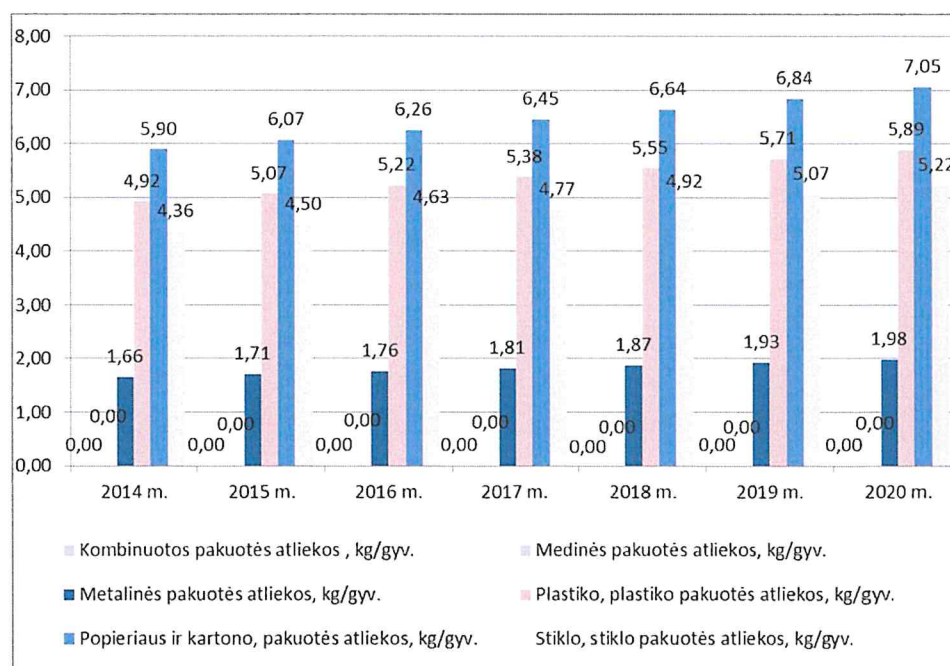
Vertinant **mišrių komunalinių atliekų** kiekio prognozė, 2014 – 2020 m. laikotarpiu susidaręs mišrių komunalinių atliekų kiekis mažės dėl gyventojų skaičiaus mažėjimo ir atskirai surenkamų atliekų kiekio didėjimo. Per 2014 - 2020 m. mišrių komunalinių atliekų kiekis vienam gyventojui bus sumažėjęs ~28 kg arba ~13 proc. Vertinant

mišrių komunalinių atliekų kiekį tonomis, per 2014 – 2020 m. laikotarpį susidaręs mišrių komunalinių atliekų kiekis sumažės ~22 proc. arba ~ 2.2 tūkst. t.

Vertinant kitų atskirai surenkamų komunalinių atliekų susidarymo prognozę, 2014 - 2020 m. atskirai surenkamų komunalinių atliekų kiekis vienam gyventojui padidės ~49 kg arba ~43 proc. Vertinant atskirai surenkamų komunalinių atliekų kiekį tonomis, per 2014 – 2020 m. laikotarpį susidaręs atskirai surenkamų komunalinių atliekų kiekis išaugs ~35 proc. arba ~ 2.2 tūkst. t.

Vertinant antrinių žaliavų (pakuotės ir pakuotės atliekų) susidarymo prognozę, 2014 – 2020 m. laikotarpiu susidaręs antrinių žaliavų (pakuotės ir pakuotės atliekų) kiekis augs ir per prognozuojamą periodą padidės po 2 proc. kasmet. Per 2014 - 2020 m. antrinių žaliavų (pakuotės ir pakuotės atliekų) kiekis vienam gyventojui padidės ~3.3 kg arba ~20 proc. Antrinių žaliavų (pakuotės ir pakuotės atliekų) augimas siejamas su tikėtiniu vartojimo augimu bei padidėjusiu atliekų rūšiavimu.

Pav. 4 Stiklo, popieriaus, plastiko srautų susidarymas 2014 – 2020 metais, kg vienam gyventojui

4.2. KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO ATEITYJE VERTINIMAS

4.2.1. Mišrios komunalinės atliekos

Vadovaujantis prognoze, 2020 m. mišrių komunalinių atliekų kiekis vienam gyventojui sieks 187 kg/gyv. arba 28 kg mažiau nei 2014 m. (žr. pav. 3, priedą 5). Įgyvendinus komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtrą ir pastačius Zabieliškio k. - mechaninio atliekų rūšiavimo liniją (MAR), Kėdainių rajone visos susidariusios mišrios komunalinės atliekos bus tvarkomos šiame įrenginyje.

MAR užtikrins, kad iš mišrių komunalinių atliekų srauto bus atskirtos antrinės žaliavos (pakuotės ir pakuotės atliekos) bei kitos priemonės. Skaičiuojama, kad pradėjus veikti MAR įrenginiui, sąvartyne šalinamų atliekų kiekis sumažės ne mažiau kaip 50 proc.

Vertinant mišrių atliekų susidarymo prognozę, iš 2020 m. susidariusio mišrių komunalinių atliekų kiekio – 9,9 tūkst. t arba 187 kg gyventojui, MAR įrenginio dėka, bus pašalinta ne daugiau kaip 4,9 tūkst. t arba ne daugiau kaip 93 kilogramai atliekų

gyventojui. Prognozuojamais duomenimis, maksimalus pagal VATP uždavinį (35 proc. viso komunalinio atliekų srauto) leistinas sąvartyne šalinti atliekų kiekis 2020 m. sudarys ~ 6.5 tūkst.t. Įvertinus atliekų susidarymo prognozę ir MAR įrenginio galimybes, bus įgyvendintas VATP reikalavimus atitinkantis mišrių komunalinių atliekų tvarkymas.

4.2.2. Antrinės žaliavos (pakuotės ir pakuotės atliekos)

Kitų šalių patirtis rodo, kad išplėtojus antrinių žaliavų ir pakuotės atliekų konteinerių tinklą ir (ar) panaudojus kitas rūšiuojamojo surinkimo priemones, kiekvienais metais antrinių žaliavų, pakuotės ir pakuotės atliekų surenkamas kiekis galėtų didėti papildomai po keletą proc. Vertinant prognozę, 2014 – 2020 m. laikotarpiu stiklo, plastiko, popieriaus ir jų atliekų padidėjimas turėtų siekti apie 2 proc. kasmet. Analizuojamuoju periodu atskirai antrinių žaliavų (pakuotės ir pakuotės atliekų) kiekis vienam gyventojui bus padidėjęs ~3.3 kg arba ~20 proc. (žr.pav.4).

Siekiant įgyvendinti VATP uždavinį, iki 2016 m. perdirbti ar kitaip panaudota ne mažiau kaip 45 proc., iki 2020 m. – 65 proc. susidariusio komunalinių atliekų kiekio (žr. lentelę 4-1), numatyta siekti efektyvesnio antrinių žaliavų rūšiuojamojo surinkimo jų susidarymo vietoje išplėtojant antrinių žaliavų (pakuotės ir pakuotės atliekų) rūšiuojamojo surinkimo sistemą.

2015 – 2020 m. laikotarpiu, siekiant išplėsti rūšiuojamojo atliekų surinkimo prie daugiabučių namų ir kitose viešose vietose, bus įrengta 20 vnt. antrinių žaliavų konteinerių, taip pat įrengta 10 vnt. antrinių žaliavų konteinerių aikštelių.

Siekiant pagerinti antrinių žaliavų surinkimą individualių namų valdose, 2015 – 2020 m. laikotarpiu numatoma pastatyti ~14 450 vnt. antrinių žaliavų konteinerių komplektų Kėdainių rajono individualių namų gyventojams.

Vertinama, kad analizuojamu periodu bus pagerinta antrinių žaliavų (pakuotės ir pakuotės atliekų) rūšiuojamojo surinkimo sistema, pradės veikti MAR įrenginys, padidės gyventojų suvokimas, kas sudarys tinkamas sąlygos VATP užduočių įgyvendinimui.

Lentelė 4-1 Perdirbimo/panaudojimo užduotys 2016, 2020 metais

	Iki 2016 m.			Iki 2020 m.		
	t/m.	kg/gyv./m.	pokytis (t) nuo 2013 m.	t/m.	kg/gyv./m.	pokytis (t) nuo 2013 m.
Perdirbtas/panaudotas kiekis	8.320	150	+5.549	12.013	226	+9.243

4.2.3. Biologiškai skaidžios atliekos

Komunalinės biologiškai skaidžios atliekos 2013 metais sudarė 22 proc. sąvartyne šalinamų mišrių komunalinių atliekų kiekio. 2020 metais sąvartyne šalinamų komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekis negalės viršyti 35 proc. 2000 metų susidariusių komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekio – 4 724 t. Įvertinus VATP iškeltus uždavinius, numatyta praplėsti biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo pajėgumus.

2015 m. bus pabaigta dalinti 4 000 individualių kompostavimo konteinerių. Skaičiuojama, kad individualiu kompostavimo konteineriu per metus galima sukompostuoti apie 550 kg/1 kont. (900 l konteinerio talpai) biologiškai skaidžių

atliekų, kurios galėtų nepatekti į sąvartynus. Bendras sukompostuotas kiekis individualiose valdose galėtų sudaryti apie 2,2 tūkst. t per metus.

2015 – 2020 m. planuojama papildomai įsigyti ir išdalinti 2 000 vnt. žaliųjų atliekų kompostavimo konteinerių. Per tą patį periodą planuojama, esant poreikiui ir galimybei, DGASA įrengti 1 konteinerį žaliosioms atliekoms surinkti.

Siekiant įvertinti maisto / virtuvės atliekų surinkimo ir sutvarkymo galimybes Kėdainių rajono savivaldybėje, 2015 m. numatyta atlikti šių atliekų surinkimo ir sutvarkymo galimybių analizę ir įvertinimą. Atlikus analizę ir įvertinus poreikius, bus sprendžiama dėl priemonių atskirai surinkti maisto / virtuvės atliekas iš šias atliekas turinčių atliekų turėtojų tikslingumo. Nustačius poreikį, 2016 – 2018 m. bus organizuojamas maisto/virtuvės atliekų atskiras surinkimas.

2015 metais bus pastatytas ir pradės veikti MAR įrenginys, kurio dėka uždavinys dėl komunalinių biologiškai skaidžių atliekų šalinimo kiekio ateityje bus pasiektas.

4.2.4. Kitos atskirai surenkamos komunalinės atliekos

Vadovaujantis prognoze, 2020 m. kitų atskirai surenkamų komunalinių atliekų kiekis vienam gyventojui sieks 160 kg/gyv. arba ~48 kg daugiau nei 2014 m. (žr. pav. 3). Siekiant įgyvendinti VATP uždavinį dėl komunalinių atliekų perdirbimo ar kitokio panaudojimo (žr. lentelę 4-1) numatyta siekti efektyvesnio rūšiuojamojo atliekų surinkimo, išplėtojant rūšiuojamojo surinkimo sistemą.

2015 – 2020 m. bus peržiūrėtas ir pakeistas DGASA Leidimas, įrengti papildomi konteineriai tekstilės, statybos ir griovimo, pavojingoms atliekoms surinkti. Vertinama, kad įgyvendinus šią priemonę bus praplėsta rūšiuojamojo surinkimo sistema ir bus labiau patenkinti gyventojų poreikiai.

Siekiant efektyvaus atliekų surinkimo, 2015 – 2020 m. bus vykdomas atliekų surinkimas apvažiuojamuoju būdu. Vertinama, kad atliekų surinkimas apvažiuojamuoju būdu ne tik padeda surinkti didesnius atliekų kiekius bei patenkina gyventojų poreikius, bet ir sumažina žalos grėsmę gamtai ar žmonių sveikatai. Vertinama, kad atliekų surinkimas apvažiuojamuoju būdu taip pat sumažins bešeimininkių atliekų kiekius.

4.2.5. Komunalinių atliekų tvarkymo galimybės ateityje

Už regione susidarančių komunalinių atliekų tvarkymą atsakingi subjektai bei atliekų tvarkytojai užtikrins, kad, vadovaujantis atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetų eiliškumu bei bendraisiais aplinkos apsaugos principais, apibrėžtais Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo 3 straipsnyje, perdirbimui ir (ar) naudojimui tinkamos atliekos (įskaitant po rūšiavimo likusias ir perdirbimui netinkančias energetinę vertę turinčias atliekas) būtų nukreipiamos į atitinkamus atliekų tvarkymo įrenginius (Kauno ar kituose regionuose), atitinkančius Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo reikalavimus bei turinčius teisės aktų nustatyta tvarka išduotą Leidimą šiai atliekų tvarkymo veiklai.

Užtikrinant atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetų eiliškumą bei įgyvendinant bendruosius aplinkos apsaugos principus, apibrėžtus Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo 3 straipsnyje, jei regione veiks atliekų naudojimo energijai gauti įrenginiai, nepažeidžiant Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo ir Leidimo reikalavimų, pagal įrenginio techninius pajėgumus ir Leidime nustatytas veiklos sąlygas, gali būti naudojamos po rūšiavimo likusios ir perdirbimui netinkamos

energetinę vertę turinčios atliekos iš visų Lietuvos regionų. Visi deginimo procese susidarę nepavojingi dugno pelenai ir šlakai galės būti šalinami regioniniame sąvartyne, jeigu įrenginiui išduotame Leidime nėra numatyta kitaip.

5. PAGRĮSTA IR APIBRĖŽTA NUMATOMOS KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO SISTEMOS PLĖTRA

Vadovaujantis priemonėmis, kurios buvo naudojamos ir pasiteisino Kėdainių rajono savivaldybėje iki 2014 metų, bus siekiama ir toliau vykdyti komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtrą.

Vykdam komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtrą numatyta, 2015 metų rugsėjo mėnesį baigti statyti ir pradėti eksploatuoti Zabieliškio k., Zabieliškio regioniniame nepavojingų atliekų sąvartyne, mechaninio atliekų rūšiavimo įrenginį (MAR).

2015 metų rugsėjo mėnesį, užbaigus statyti Kėdainių MAR, mišrios komunalinės atliekos iš Kėdainių rajono bus vežamos į Kėdainių MAR. Įrenginio pajėgumas 20 tūkst. t atliekų per metus. MAR statomas kartu su biologiškai skaidžių atliekų apdorojimu. Po MAR rūšiavimo likusios ir perdirbimui ar kitokiam panaudojimui netinkamos atliekos bus šalinamos Zabieliškio regioniniame sąvartyne. Skaičiuojama, kad po atliekų apdorojimo MAR įrenginyje, šalinamas atliekų kiekis gali sumažėti ne mažiau kaip 50 proc.

2020 m. numčius uždaryti Lapių regioninį nepavojingų atliekų sąvartyną, ne tik Kėdainių rajono, bet viso regiono šalinti skirtos atliekos bus vežamos į Kėdainiuose esantį Zabieliškio regioninį nepavojingų atliekų sąvartyną, kurį numatyta plėsti. Dabartinis Zabieliškio sąvartynas pradėtas eksploatuoti 2003 m. Bendras visų kaupimo sekcijų pajėgumas sudaro apie 310 tūkst. m³ atliekų. Būtent šio sąvartyno plėtos privalumas – gera išplėtimo galimybė prie esamos sąvartyno teritorijos prijungiant 17 ha plotą, kuriame, numčius uždaryti Lapių regioninio nepavojingų atliekų sąvartyną. Kauno atliekų tvarkymo regione liks tik vienas ES reikalavimus atitinkantis regioninis nepavojingų atliekų sąvartynas.

Be vieno, bene svarbiausio Kėdainių rajonui plėtos objekto statybos ir vadovaujantis atliekų tvarkymo prioritetų eiliškumo principu, rajone ir toliau numatoma plėsti rūšiuojamojo atliekų surinkimo tinklą prie daugiabučių namų ir viešose erdvėse, individualių namų ūkių valdose.

Taip pat numatoma įdiegti ar efektyvinti atliekų rūšiavimo jų susidarymo vietoje kontrolės sistemą. Šiai priemonei įgyvendinti rengiamas/parengtas savivaldybės Atliekų tvarkymo taisyklių pakeitimo projektas.

Vadovaujantis VATP, atliekų tvarkymo sistemos plėtos vykdymui parengtas priemonių planas, kuriame aprašytos priemonės tikslų ir uždavinių įgyvendinimui siekiant įgyvendinti tinkamą komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtrą Kėdainių rajono savivaldybėje (žr. Priemonių planą). Apibendrinta būsima komunalinių atliekų tvarkymo schema pateikta priede (priedas 4).

6. PLANO ĮGYVENDINIMO VERTINIMO KRITERIJAI

Siekiant įvertinti numatytų priemonių įgyvendinimo laipsnį nustatyti tokie Kėdainių rajone atliekų tvarkymo plano 2014-2020 m. įgyvendinimo vertinimo kriterijai:

- kaip vykdomos atitinkamų kalendorinių metų Kėdainių rajono atliekų tvarkymo plano 2014-2020 m. įgyvendinimo priemonės;
- kaip vykdomos atitinkamų kalendorinių metų Valstybinio atliekų tvarkymo 2014 – 2020 metų plano komunalinių atliekų tvarkymo užduotys;
- kaip įgyvendinami atliekų tvarkymo prioritetai (atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetai), vertinant pažangą kiekvienais kalendoriniais metais pagal rodiklius:

Lentelė 6-1 Atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetų įgyvendinimo vertinimo rodikliai.

Atliekų tvarkymo sistemos plėtros uždaviniai	Vertinimo rodikliai	Laukiamas rezultatas
Sukurti komunalinių biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo pajėgumus	Atskirai surinktų ir sukompostuotų bioskaidžių atliekų (sodo atliekos, užterštas ar netinkamai perdirbtas popierius ir kartonas, skystos ir kietos maisto produktų atliekos, žaliosios atliekos) kiekiai, tonomis per metus	Didėjimas
	Pašalintų sąvartyne komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekis, tonomis per metus	Mažėjimas
	Pašalintų sąvartyne komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekis, proc. nuo bendro susidariusių komunalinių atliekų kiekio	Mažėjimas
Plėtoti rūšiuojamojo atliekų surinkimo sistemas	Naudojimui paruoštų atliekų kiekiai, tonomis per metus	Didėjimas
	Iš gyventojų ir juridinių asmenų (įmonių, įstaigų, organizacijų) atskirai surinktų antrinių žaliavų kiekiai, tonomis per metus pagal atliekų kategorijas (popieriaus ir kartono, stiklo, plastikų, metalo atliekos)	Didėjimas
	Atskirai surinktų buitės elektros ir elektroninės įrangos atliekų kiekiai, tonomis per metus	Didėjimas
	Naudojimui paruoštų atliekų kiekiai, proc. nuo bendro susidariusių komunalinių atliekų kiekio	Didėjimas
Sukurti efektyviai veikiančią atliekų tvarkymo sistemą	Bendras komunalinių atliekų susidarymas, tonomis per metus	Mažėjimas
	Panaudotų energijai gauti komunalinių atliekų kiekis, tonomis per metus	Didėjimas
	Panaudotų energijai gauti komunalinių atliekų kiekis, proc. nuo bendro susidariusių komunalinių atliekų kiekio	Didėjimas
	Bendras perdirbtų komunalinių atliekų kiekis, tonomis per metus	Didėjimas
	Bendras perdirbtų komunalinių atliekų kiekis, proc. nuo bendro susidariusių komunalinių atliekų kiekio	Didėjimas
	Įrengti ir veikiantys mišrių komunalinių atliekų mechaninio biologinio apdorojimo įrenginiai, vienetais	Įrengti Kauno MBA ir Kėdainių MAR (Zabielišio sąvartyne) įrenginiai (2 vnt.)
	Pašalintų sąvartyne komunalinių atliekų kiekis, tonomis per metus	Mažėjimas
Užtikrinti, kad visiems atliekų turėtojams būtų	Užtikrinta komunalinių atliekų tvarkymo paslauga, procentais	Didėjimas

Atliekų tvarkymo sistemos plėtros uždaviniai	Vertinimo rodikliai	Laukiamas rezultatas
sudarytos sąlygos naudotis viešąja komunalinių atliekų tvarkymo paslauga		
Efektyvinti komunalinių atliekų tvarkymo reikalavimų kontrolę	Patikrintų komunalinių atliekų tvarkymo sistemos dalyvių dalis, procentais	Didėjimas
Didinti visuomenės sąmoningumą atliekų tvarkymo srityje	Padidėjęs antrinių žaliavų surenkamas kiekis pirminio rūšiavimo priemonėse, tonomis	Didėjimas
	Padidėjęs gyventojų informuotumas atliekų tvarkymo srityje, informuotų gyventojų skaičius	Didėjimas
Tobulinti atliekų tvarkymo srities teisės aktus	Atnaujintų ar naujai parengtų teisės aktų, susijusių su komunalinių atliekų tvarkymo sistemos tobulinimu, skaičius, vnt.	Pagal poreikį

7. SAVIVALDYBĖS ATLIEKŲ TVARKYMO PLANO PARENGTUMO, FINANSINIO-EKONOMINIO PAGRĮSTUMO VERTINIMAS

7.1. SAVIVALDYBĖS ATLIEKŲ TVARKYMO PLANO ĮGYVENDINIMO POVEIKIO ĮMOKŲ UŽ ATLIEKŲ TVARKYMĄ DYDŽIUI ĮVERTINIMAS

Atliekant Kėdainių rajono savivaldybės atliekų tvarkymo plano įgyvendinimo poveikio atliekų tvarkymo kainai vertinimą buvo vadovaujama šiomis prielaidomis:

- *Vidutinės disponuojamos namų ūkio pajamos:* Statistikos departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės oficialiai skelbiamais duomenimis, vidutinės disponuojamos piniginės ir natūrinės pajamos vienam namų ūkiui per mėnesį Kauno regione (tuo pačiu ir Kėdainių rajono savivaldybėje) 2011 metais siekė 760.54 EUR/mėn. (arba 9.126,51 EUR per metus). Per 2012-2014 metus kainų augimas siekė 2.9 proc., todėl numatoma, kad vidutinės disponuojamos piniginės ir natūrinės pajamos vienam namų ūkiui per mėnesį Kauno regione 2014 metais siekė 782.60 EUR/mėn. (760.54 EUR/mėn. x 102,9 proc.).
- *Atliekų tvarkymo paslaugų įperkamumo riba:* įperkamumo riba yra 1 proc. nuo vidutinių namų ūkio pajamų sieks 93,91 EUR/metus (782,60 EUR/mėn. x 12 mėn. x 1 proc.).
- *Vidutinis namų ūkio dydis:* vidutinis namų ūkio dydis Kėdainių rajono savivaldybėje siekia 2,2 gyventojus (pagal LR aplinkos ministro įsakymą Nr. D1-900 (priedas)).
- *Disponuojamų pajamų, atliekų tvarkymo išlaidų augimas:* daroma prielaida, kad disponuojamos pajamos ir atliekų tvarkymo išlaidos 2014-2020 metais sieks 1 proc. Lietuvos ekonomikai augant turėtų didėti ir vidutinės disponuojamos namų ūkio pajamos.
- *Komunalinių atliekų kiekis:* mišrių komunalinių atliekų kiekis prognozuojamas pagal skyriuje „Komunalinių atliekų srautų susidarymo ir tvarkymo ateityje vertinimas“ numatytas prielaidas.
- *Atliekų tvarkymo išlaidų sumažėjimo galimybės:* mažesnės atliekų surinkimo išlaidos dėl geresnio atliekų rūšiavimo pradinėje jų susidarymo stadijoje (išdalinti individualaus kompostavimo konteineriai, įrengti antrinių žaliavų ir žaliųjų atliekų surinkimo konteineriai individualiose valdose, įrengti antrinių žaliavų konteineriai ir antrinių žaliavų aikštelės prie daugiabučių namų ir kitose viešose vietose, pastatytas MAR įrenginys Zabieliškyje), mažesnės atliekų tvarkymo sąvartynuose išlaidos dėl mažesnio pašalintų atliekų kiekio.
- *Atliekų tvarkymo išlaidų didėjimo priežastys:* išlaidų padidėjimas dėl projekto „Kauno regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos plėtra“ įgyvendinimo (Zabieliškio MAR įrenginio eksploatacijos išlaidos), išlaidų padidėjimas dėl Zabieliškio sąvartyno plėtos, išlaidų padidėjimas dėl konteinerių naudojimo, atliekų tvarkymo kontrolės sistemos įkūrimo, viešinimo, informavimo, švietimo apie atliekų tvarkymą.

Šiame atliekų tvarkymo plane numatytų priemonių poveikis įmokų už komunalinių atliekų tvarkymą dydžiui Kėdainių rajono savivaldybėje pateiktas žemiau esančioje lentelėje.

Lentelė 7-1 Poveikio įmokų už atliekų tvarkymą dydžių įvertinimas 2014-2020 metais

Eil. Nr.	Pavadinimas	Matavimo vienetas	2014 m.	2015 m.	2016 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.	2020 m.
1.	Atliekų kiekis	t/metus	18.492	18.491	18.489	18.487	18.485	18.483	18.482
2.	Atliekų tvarkymo išlaidos	EUR/metus	599.805	685.313	1.073.310	1.172.706	1.242.067	1.329.865	1.347.358
2.1.	Surinkimo ir transportavimo išlaidos	EUR/metus	290.975	293.398	295.808	298.188	300.560	302.919	305.270
2.2.	Šalinimo išlaidos	EUR/metus	187.391	158.717	136.604	184.340	202.772	221.074	239.395
2.3.	Atliekų tvarkymo infrastruktūros objektų (DGASA, APP, kompostavimo aikštelės ir kita) eksploatavimo išlaidos	EUR/metus	75.333	184.575	594.014	642.268	690.450	757.214	753.664
2.4.	KAT sistemos administravimo išlaidos	EUR/metus	46.106	48.624	46.884	47.910	48.285	48.657	49.029
3.	Atliekų tvarkymo išlaidų dalis, tenkanti gyventojams	%	81%	81%	81%	81%	81%	81%	81%
4.	Atliekų tvarkymo išlaidos, tenkančios gyventojams	EUR/metus	485.842	555.103	869.381	949.892	1.006.074	1.077.190	1.091.360
5.	Gyventojų skaičius rajone	vnt.	56.576	56.010	55.450	54.896	54.347	53.804	53.266
6.	Vidutinis namų ūkio dydis	gyv./vnt.	2,20	2,20	2,20	2,20	2,20	2,20	2,20
7.	Namų ūkiai	vnt.	25.716	25.459	25.205	24.953	24.703	24.456	24.212
8.	Disponuojamos (piniginės ir natūrinės) vieno namų ūkio pajamos per mėn. (pagal 2011 m.)	EUR/mėn.	782.60	790.43	798.33	806.31	814.37	822.51	830.74
9.	Vieno namų ūkio disponuojamos pajamos per metus	EUR/metus	9.391	9.485	9.580	9.676	9.772	9.870	9.969
10.	Namų ūkio įperkamas (1 proc. nuo namų ūkio disp. pajamų)	EUR/metus	93,91	94,85	95,80	96,76	97,72	98,70	99,69
11.	Bendros atliekų sutvarkymo išlaidos, tenkančios gyventojui per metus	EUR/metus	8,6	9,9	15,7	17,3	18,5	20,0	20,5
12.	Bendros atliekų sutvarkymo išlaidos, tenkančios gyventojui per mėn.	EUR/mėn.	0,7	0,8	1,3	1,4	1,5	1,7	1,7
13.	Bendros atliekų sutvarkymo išlaidos, tenkančios namų ūkiui per metus	EUR/metus	18,9	21,8	34,5	38,1	40,7	44,1	45,1
14.	Bendros atliekų sutvarkymo išlaidos, tenkančios namų ūkiui per mėn.	EUR/mėn.	1,6	1,8	2,9	3,2	3,4	3,7	3,8
15.	Įperkamas per metus (<1%)	%	0,20%	0,23%	0,36%	0,39%	0,42%	0,45%	0,45%
16.	Atliekų tvarkymo išlaidų dalis, tenkanti įmonėms	%	19%	19%	19%	19%	19%	19%	19%
17.	Atliekų tvarkymo išlaidos, tenkančios įmonėms	EUR/metus	113.963	130.209	203.929	222.814	235.993	252.674	255.998
18.	Įmonių skaičius, vnt.	vnt.	2.602	2.602	2.612	2.612	2.612	2.612	2.612
19.	Bendros atliekų sutvarkymo išlaidos, tenkančios įmonei per metus	EUR/metus	43,8	50,0	78,1	85,3	90,4	96,7	98,0
20.	Bendros atliekų sutvarkymo išlaidos, tenkančios įmonei per mėn.	EUR/mėn.	3,7	4,2	6,5	7,1	7,5	8,1	8,2

21.	Vidutinė komunalinių atliekų sutvarkymo kaina	EUR/t/metus	32,4	37,1	58,1	63,4	67,2	71,9	72,9
21.1.	Surinkimo ir transportavimo išlaidos	EUR/t/metus	15,7	15,9	16,0	16,1	16,3	16,4	16,5
21.2.	Šalinimo išlaidos	EUR/t/metus	10,1	8,6	7,4	10,0	11,0	12,0	13,0
21.3.	Atliekų tvarkymo infrastruktūros objektų (DGASA, APP, kompostavimo aikštelės ir kita) eksploatavimo išlaidos	EUR/t/metus	4,1	10,0	32,1	34,7	37,4	41,0	40,8
21.4.	KAT sistemos administravimo išlaidos	EUR/t/metus	2,5	2,6	2,5	2,6	2,6	2,6	2,7

Vertinant būsimosios atliekų tvarkymo sistemos tinkamumą būtina atsižvelgti į tai, ar vienam namų ūkiui tenkančios atliekų tvarkymo sąnaudos neviršija 1 proc. vidutinių namų ūkio disponuojamų pajamų. Atlikti skaičiavimai rodo, Kėdainių rajono savivaldybėje 2014-2020 metais namų ūkio išlaidos per metus už atliekų tvarkymo paslaugas siektų iki 0,20-0,45 proc. nuo vidutinių disponuojamų namų ūkio pajamų ir neviršytų 1 proc. ribos. Komunalinių atliekų sutvarkymo kaina per 2014-2020 metus padidėtų nuo 32,4 EUR/t iki 72,9 EUR/t.

7.2. ĮVERTINTAS FINANSAVIMO, INVESTICIJŲ POREIKIS, EKONOMINIŲ IR KITŲ PRIEMONIŲ NAUDINGUMAS IR TINKAMUMAS SPRENDŽIANT ATLIEKŲ TVARKYMO PROBLEMAS IR KURIANT PAJĖGUMUS JOMS TVARKYTI

Kėdainių rajono savivaldybės 2014-2020 metų atliekų tvarkymo priemonių plane numatytos investicijos bus nukreiptos Zabieliškio MAR įrenginio statybą, Zabieliškio regioninio sąvartyno plėtrą, antrinių žaliavų konteinerių aikštelių įrengimą, konteinerių (žaliųjų atliekų kompostavimo, maisto/virtuvės atliekų (jei bus poreikis), antrinių žaliavų rūšiavimo konteinerių, DGASA papildomų konteinerių tekstilės, statybos ir griovimo, pavojingoms atliekoms surinkti) įsigijimą, DGASA darbo laiko tobulinimą ir kitas priemones. Investicijų poreikis pagal priemonių planą (žr. 2 skyrius) siektų 9.589,9 tūkst. EUR.

Numatomi šių investicijų finansavimo šaltiniai būtų: ES struktūrinių fondų, Kauno RATC, savivaldybės, gamintojų ir importuotojų lėšos. Finansavimo šaltinių lėšų dydis ir jų struktūra priklausys nuo galimybių gauti ES struktūrinių (2014-2020 metų finansavimo laikotarpis) ir kitų fondų, valstybės biudžeto finansavimą.

Priemonių plane numatytos priemonės/investicijos bus naudingos ir tinkamos, sprendžiant atliekų tvarkymo problemas ir kuriant pajėgumus joms tvarkyti. Parengta galimybių studija „Maisto ir virtuvės atliekų surinkimo ir sutvarkymo galimybių Kauno regiono savivaldybėse analizė“, gyventojams išdalinti žaliųjų atliekų kompostavimo konteineriai, didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelių darbo tobulinimas padidins atliekų surinkimo savivaldybėje efektyvumą.

Taip pat numatytos priemonės antrinių žaliavų rūšiavimo skatinimui, kurios pagerins atliekų rūšiavimo galimybes prie daugiabučių ir individualių namų, padidins išrūšiuojamų atliekų dalį: papildomų antrinių žaliavų konteinerių pastatymas, antrinių žaliavų konteinerių aikštelių įrengimas, individualių antrinių žaliavų rūšiavimo konteinerių išdalinimas, didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelių darbo tobulinimas, ne mažiau kaip po 2 kartus per metus organizuojamas apmokestinamųjų gaminių, tekstilės, didelių gabaritų atliekų, pavojingų atliekų surinkimas apvažiavimo būdu.

Pastatytas Zabieliškio MAR įrenginys pagerins surinktų atliekų apdorojimą, sumažins į sąvartyną patenkančių atliekų kiekį, todėl bus įvykdyti Valstybiniame atliekų tvarkymo 2014-2020 metų plane (1 priede), patvirtintame Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. balandžio 12 d. nutarimu Nr. 519 (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. balandžio 16 d. nutarimo Nr. 366 redakcija), nustatyti tikslai ir bus išvengta ketinamų taikyti ekonominių, administracinių, teisinių priemonių už komunalinių atliekų tvarkymo užduočių neįvykdymą, Zabieliškio regioninio sąvartyno plėtra leis užtikrinti saugų ir tinkamą Kėdainių rajono savivaldybėje susidarančių atliekų šalinimą.

Siekiant užtikrinti, kad visiems atliekų turėtojams būtų sudarytos sąlygos naudotis viešąja komunalinių atliekų tvarkymo paslauga, bus sukurtas komunalinių atliekų turėtojų registras. Jame bus registruojami komunalinių atliekų turėtojai pagal Nekilnojamojo turto objektų, kurių savininkas arba įgalioti asmenys privalo mokėti nustatytą rinkliavą arba sudaryti komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimo sutartį, rūšių sąrašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2013 m.

vasario 20 d. įsakymu Nr. D1-150. Taip pat bus nustatyta vietinė rinkliava už atliekų tvarkymą.

Siekiant, kad būtų laikomasi nustatytų atliekų tvarkymo reikalavimų bei būtų užtikrinta šių reikalavimų laikymosi kontrolė, bus įsteigta/pagerinta atliekų rūšiavimo kontrolės sistema, tikrinama kaip atliekų turėtojai laikosi reikalavimo rūšiuoti susidarančias atliekas, stebima kaip atliekų tvarkytojai laikosi minimalių komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos kokybės reikalavimų ir t.t.

Taip pat numatyta parengti visuomenės švietimo atliekų tvarkymo klausimais regioniniu lygiu programą, bendradarbiauti su nevyriausybinėmis organizacijomis visuomenės švietimo ir informavimo atliekų prevencijos klausimais, nuolat peržiūrėti teisės aktus, reglamentuojančius atliekų tvarkymą, ir prireikus juos atnaujinimui. Šios priemonės leis padidinti visuomenės sąmoningumą, tobulinti atliekų tvarkymo sistemos darbą, kelti atsakingųjų specialistų kvalifikaciją.

PRIEDŲ TURINYS

Priedas 1 Atliekų kiekis pagal atliekų rūšis 2012 – 2013 m.....	47
Priedas 2 Sąvartyne šalinamų atliekų sudėtis 2013 m., %.....	48
Priedas 3 Esama komunalinių atliekų tvarkymo schema	49
Priedas 4 Apibendrinta būsima komunalinių atliekų tvarkymo schema.....	50
Priedas 5 2014–2020 m. Kėdainių rajono savivaldybės komunalinių atliekų susidarymo prognozė.....	51

Priedas 1 Atliekų kiekis pagal atliekų rūšis 2012 – 2013 m.

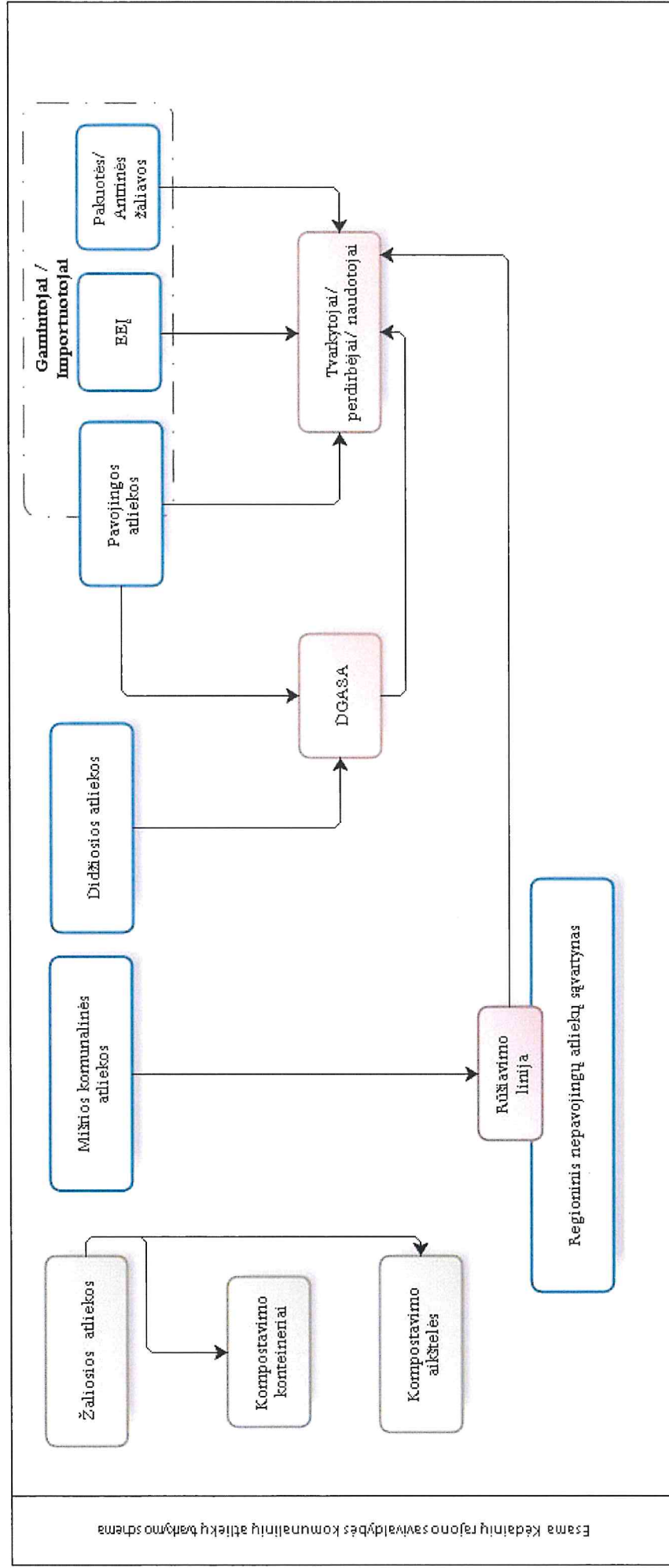
Atliekų pavadinimas pagal atliekų sąrašą	2013 m.					2012 m.				
	Konteineriais, t	DGASA, t	Apvažiuojant, t	Kitomis priemonėmis, t	Iš viso, t	Iš viso, %	Konteineriais, t	DGASA, t	Apvažiuojant, t	Kitomis priemonėmis, t
Mišrios komunalinės atliekos	15,073,00	0,00	183,00	0,00	15,256,00	82,49	15,383,00	0,00	208,00	1,705,00
Didžiosios atliekos	0,00	14,00	488,00	0,00	502,00	2,71	0,00	27,00	431,00	0,00
Biologišškai suyrančios atliekos (žaliosios)	8,00	0,00	20,00	174,00	202,00	1,09	25,00	0,00	0,00	1,325,00
Tekstilės gaminiai	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	129,00
Popieriaus ir kartono pakuotės atliekos	327,00	0,00	0,00	0,00	327,00	1,77	332,00	0,00	0,00	0,00
Stiklo atliekos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Stiklo pakuotės atliekos	242,00	0,00	0,00	0,00	242,00	1,31	451,00	0,00	0,00	0,00
Medienos atliekos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2,00
Plastikinės pakuotės atliekos	273,00	0,00	0,00	0,00	273,00	1,48	539,00	0,00	0,00	15,00
Metalių atliekos	92,00	0,00	0,00	0,00	92,00	0,50	0,00	0,00	0,00	0,00
Pelenai	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	63,00
Su asbestu	0,00	4,00	0,00	294,00	298,00	1,61	0,00	0,00	0,00	535,00
Nebenaudojamos elektros ir elektroninės įrangos atliekos	0,00	0,00	0,00	32,00	32,00	0,17	0,00	0,00	0,00	10,00
Naudotos padangos	0,00	0,00	0,00	1,80	1,80	0,01	0,00	0,00	0,00	202,00
Mišrios statybinės ir griovimo atliekos	998,00	87,00	0,00	168,00	1,253,00	6,78	758,00	61,00	0,00	1,863,00
Kitos statybinės atliekos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	193,00
Pavojingos buityje susidaranti atliekos (išskaidyti)	0,00	0,00	0,00	6,65	6,65	0,04	0,00	0,00	0,00	7,00
Kitos atliekos, tvarkomos savivaldybės organizuojamoje KAT sistemoje	0,00	0,00	0,00	8,90	8,90	0,05	0,00	0,00	0,00	328,00
Viso	17,013	105	691	685	18,494	100,00	17,488	88	639	6,377
%	92	1	4	4	100		71	0	3	26
										100
										100,00

Priedas 2 Sąvartyne šalinamų atliekų sudėtis 2013 m., %

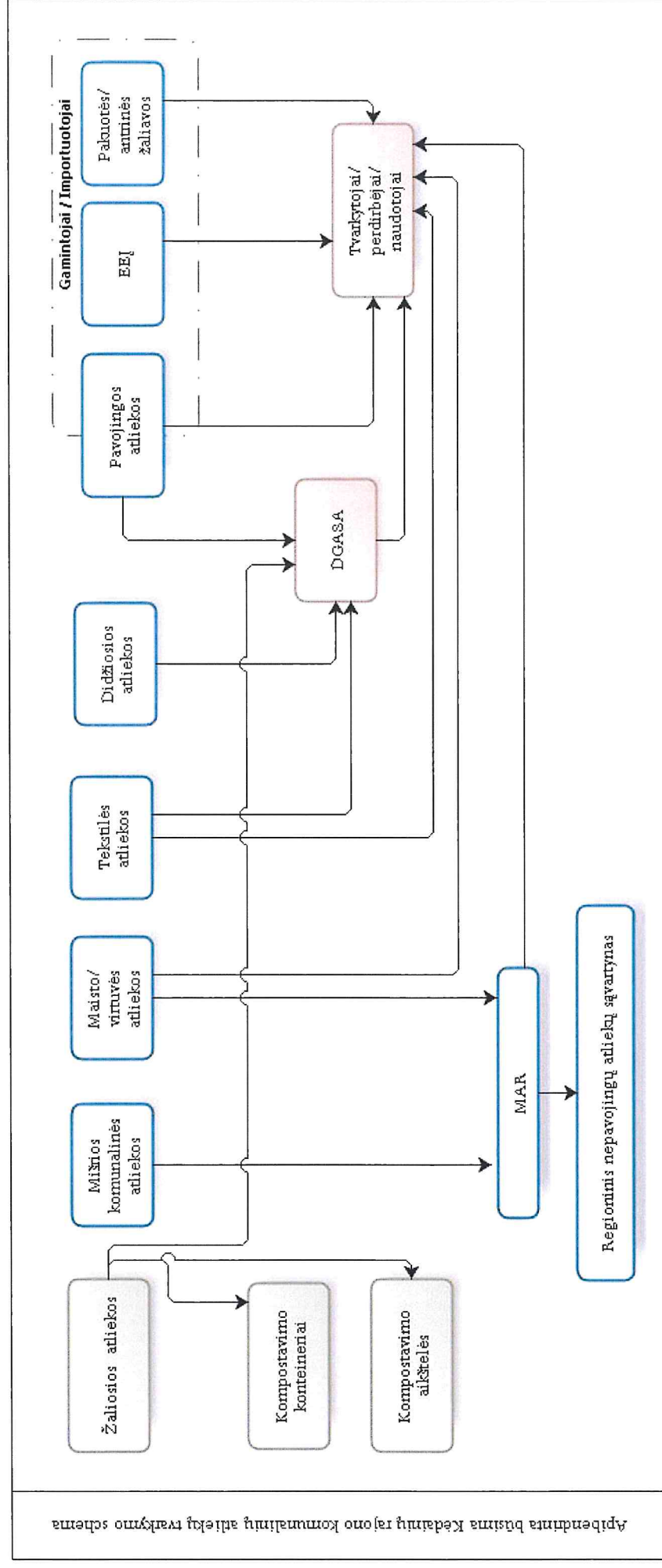
Sąvartyne pašalinta 2013 m., %						
		Viso	Pavasaris	Vasara	Ruduo	Žiema
Inertinės atliekos (keramika, betonas, akmenys ir pan.)		5	0	22	0	0
Kitos atsitiktinai į regioninį nepavojingųjų atliekų sąvartyną patekusios nepavojingosios atliekos		0	0	1	0	0
Kitos komunalinės atliekos		42	80	14	37	32
Kombinuotų pakuočių atliekos		0	0	0	1	1
Komunalinės biologiškai skaidžios atliekos	Viso	22	16	39	25	9
	Biologiškai skaidžios maisto gamybos atliekos	3	0	3	4	6
	Kitos komunalinės biologiškai skaidžios atliekos	13	13	22	16	0
	Medienos, įskaitant pakuotes, atliekos	0	0	0	0	0
	Natūralaus pluošto audinių atliekos	0	0	0	1	1
	Popieriaus ir kartono, įskaitant pakuotes, atliekos	5	3	12	1	3
	Žaliosios atliekos	1	0	2	3	0
Metalų, įskaitant pakuotes, atliekos		0	0	0	0	0
Plastikų, įskaitant pakuotes, atliekos		30	4	24	37	58
Stiklo, įskaitant pakuotes, atliekos		0	0	0	0	0

Priedas 3 Esama komunalinių atliekų tvarkymo schema

Priedas 4 Apibendrinta būsima komunalinių atliekų tvarkymo schema

Priedas 5 2014–2020 m. Kėdainių rajono savivaldybės komunalinių atliekų susidarymo prognozė

	2014 metais	2015 metais	2016 metais	2017 metais	2018 metais	2019 metais	2020 metais
Komunalinės atliekos (visos), t	18.492,4	18.490,6	18.488,7	18.486,8	18.485,1	18.483,3	18.481,7
Mišrios komunalinės atliekos, t	12.161,1	11.790,1	11.419,1	11.048,2	10.677,5	10.306,8	9.936,3
Kitos atskirai surenkamos komunalinės atliekos, t	6.331,3	6.700,5	7.069,6	7.438,6	7.807,6	8.176,5	8.545,4
Iš jų antrinės žaliavos, t	952,7	971,7	991,2	1.011,0	1.031,2	1.051,8	1.072,9
Komunalinės atliekos (visos), kg/gyv.	326,9	330,1	333,4	336,8	340,1	343,5	347,0
Mišrios komunalinės atliekos, kg/gyv.	215,0	210,5	205,9	201,3	196,5	191,6	186,5
Kitos atskirai surenkamos komunalinės atliekos, kg/gyv.	111,9	119,6	127,5	135,5	143,7	152,0	160,4
Iš jų antrinės žaliavos, kg/gyv.	16,8	17,3	17,9	18,4	19,0	19,5	20,1